

# **Analýza rizik turistických zájezdů do vybrané turistické destinace**

Petr Mikulčík

---

Bakalářská práce  
2015



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně  
Fakulta logistiky a krizového řízení

---

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně  
Fakulta logistiky a krizového řízení  
Ústav krizového řízení  
akademický rok: 2014/2015

# ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petr MIKULČÍK**  
Osobní číslo: **L11151**  
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**  
Studijní obor: **Ovládání rizik**  
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Analýza rizik turistických zájezdů do vybrané turistické destinace**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte průzkum literárních pramenů související s cestovním ruchem a bezpečností.
2. Analyzujte bezpečnostní rizika turistických zájezdů do Albánie.
3. Na základě analýzy navrhněte doporučení pro zlepšení bezpečnosti turistických zájezdů.



Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] HESKOVÁ, Marie. Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 2. upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011, 216 s. ISBN 978-80-7373-107-6.

[2] GEHINOVÁ, Blažena. Geografie cestovního ruchu: vymezení teritoriálních forem cestovního ruchu a hodnocení jejich funkcí v území. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2008, 83 s. ISBN 978-807-3941-420.

[3] MAREŠ, Miroslav, ed. Bezpečnost v oblasti západního Balkánu z pohledu ČR. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. 74 s. Sborníky; sv. 51. ISBN 978-80-210-5593-3.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

**Mgr. Marek Tomašík, Ph.D.**

Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce:

**6. února 2015**

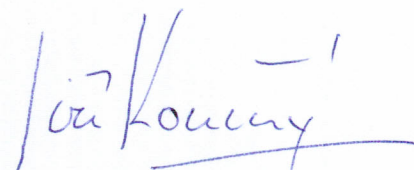
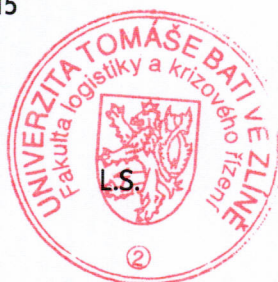
Termín odevzdání bakalářské práce:

**16. května 2015**

V Uherském Hradišti dne 20. února 2015



doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.  
*děkan*



Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.  
*ředitel ústavu*

### Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

### Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti

11. 5. 2015



.....

podpis studenta

## **ABSTRAKT**

Tato bakalářská práce zpracovává a hodnotí rizika, která hrozí turistům při návštěvě Albánie. Práce je rozdělena na dvě hlavní části a to teoretickou a praktickou. Teoretická část se zabývá definicí analýzy rizik a cestovního ruchu.

Praktická část nám představuje západní Balkán, prostředí, do něhož Albánie spadá, emancipaci Albánců v okolních státech mimo Albánii a samozřejmě samotnou destinaci Albánii. Dále jsou analyzována rizika hrozící turistům pomocí zvolené metodiky a charakterizována bezpečnost v této zemi.

Klíčová slova: analýza rizik, destinace, cestovní ruch, Albánie

## **ABSTRACT**

This bachelor thesis handles and evaluates the risks, that can be potential for a tourists during visiting to Albania. The thesis is divided into two main parts, theoretical and practical. Theoretical part follow up the definitions of risk analysis and tourism.

Practical part represents the wester Balkans and surroudings, that is part of Albania, emancipation of Albanians in other states outside Albania and of course the destination Albania. There are also analyzed the potential risks posed to tourists using the chosen method and characterized security in this country.

Keywords: risk analysis, destination, tourism, Albania

## **Poděkování**

Poděkování si zaslouží zejména pan Mgr. Marek Tomašík, PhD. za odborné vedení mé závěrečné bakalářské práce a cenné rady v jejím průběhu. Také nemohu opomenout, poděkovat své rodině za podporu v průběhu studia.

Petr Mikulčík

***Motto:*** „Cestování není nikdy otázkou peněz, nýbrž odvahy.“

# OBSAH

<b>ÚVOD.....</b>	<b>9</b>
<b>I TEORETICKÁ ČÁST .....</b>	<b>10</b>
<b>1 ANALÝZA RIZIK.....</b>	<b>11</b>
1.1 RIZIKO.....	11
1.1.1 Co pojem riziko vyjadřuje.....	11
1.1.2 Co riziko může znamenat.....	12
1.2 PŘEDMĚT ANALÝZY RIZIK.....	12
1.3 CÍL ANALÝZY RIZIKA .....	13
1.4 ABSOLUTNÍ A RELATIVNÍ ANALÝZA .....	13
1.4.1 Absolutní analýza.....	13
1.4.2 Relativní analýza .....	13
1.5 TŘI ZÁKLADNÍ OTÁZKY ANALÝZY RIZIK.....	14
1.5.1 Identifikace rizikových faktorů .....	14
1.5.2 Vytváření scénářů.....	15
1.5.3 Hodnocení rizika .....	15
1.6 ZÁKLADNÍ METODY PRO STANOVENÍ RIZIK .....	15
1.7 POUŽITÁ METODIKA ANALÝZY.....	16
<b>2 CESTOVNÍ RUCH .....</b>	<b>18</b>
2.1 HISTORIE CESTOVNÍHO RUCHU .....	20
2.2 VZNIK A VÝVOJ NOVODOBÉHO CESTOVNÍHO RUCHU V EVROPĚ.....	20
2.2.1 První etapa – období do 1. světové války.....	20
2.2.2 Druhá etapa – období mezi světovými válkami .....	21
2.2.3 Třetí etapa – období po 2. světové válce.....	21
2.3 OBJEKT CESTOVNÍHO RUCHU .....	22
2.4 SUBJEKT CESTOVNÍHO RUCHU .....	22
2.4.1 Návštěvník.....	22
2.4.2 Turista .....	22
2.4.3 Výletník.....	23
2.5 TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCHU .....	23
2.5.1 Druhy cestovního ruchu .....	23
2.5.2 Formy cestovního ruchu.....	23
2.6 BEZPEČNOST A JISTOTA V CESTOVNÍM RUCHU .....	24
2.7 CESTOVNÍ RUCH V EVROPĚ .....	25
2.8 SVĚTOVÁ TURISTICKÁ ORGANIZACE UNWTO .....	26
<b>II PRAKTICKÁ ČÁST .....</b>	<b>27</b>
<b>3 ZÁPADNÍ BALKÁN.....</b>	<b>28</b>

3.1	ALBÁNSKÁ OTÁZKA .....	28
3.2	EMANCIPACE ALBÁNSKÝCH MENŠIN V OKOLNÍCH STÁTECH .....	29
3.2.1	Kosovo .....	29
3.2.2	Preševské údolí.....	29
<b>4</b>	<b>ALBÁNIE.....</b>	<b>30</b>
4.1	HISTORIE .....	31
4.2	TIRANA .....	33
4.3	GEOGRAFIE.....	33
4.3.1	Podnebí.....	34
4.3.2	Životní prostředí.....	34
4.3.3	Dopravní infrastruktura .....	34
4.4	JIŽNÍ ALBÁNIE .....	35
4.5	SEVERNÍ ALBÁNIE .....	35
4.6	OBYVATELSTVO .....	35
4.6.1	Náboženství.....	36
4.6.2	Jazyk.....	36
4.6.3	Kultura.....	37
4.7	HOSPODÁŘSTVÍ .....	37
4.8	CESTOVNÍ RUCH V ALBÁNII.....	38
4.9	INTEGRACE ALBÁNIE DO EU .....	39
4.10	ALBÁNSKÝ ORGANIZOVANÝ ZLOČIN.....	39
4.10.1	Balkánská stezka .....	40
4.10.2	Albánské organizované skupiny.....	40
4.10.3	Významné postavy Albánského zločinu .....	41
4.11	PŘÍKLADY ILEGÁLNÍCH AKTIVIT .....	41
4.11.1	Obchod s drogami .....	41
4.11.2	Obchod s lidmi .....	41
4.12	BUDOUCNOST ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU.....	42
4.13	EXTREMISMUS V ALBÁNII .....	42
4.13.1	Pravicový extremismus .....	42
4.13.2	Etnicko-regionální extremismus .....	43
4.13.3	Islamismus.....	43
4.13.4	Levicový extremismus .....	43
<b>5</b>	<b>BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA V ALBÁNII .....</b>	<b>44</b>
5.1	IDENTIFIKACE A POPIS RIZIK HROZÍCÍ V TURISTŮM ALBÁNII.....	44
5.1.1	Živelné pohromy .....	44
5.1.2	Hrozby od živočichů .....	44
5.1.3	Kriminální hrozby .....	45
5.1.4	Terorismus.....	45
5.1.5	Náboženské hrozby .....	46
5.1.6	Korupce .....	46
5.1.7	Hrozby spojené s cestováním automobilem.....	46



5.1.8	Zaminované území .....	46
5.1.9	Hrozby spojené s konzumací.....	46
5.2	ANALÝZA RIZIK .....	47
5.3	SWOT ANALÝZA TURISTICKÉ DESTINACE ALBÁNIE .....	53
5.4	HODNOCENÍ BEZPEČNOSTI DLE SVĚTOVÉHO INDEXU MÍRU .....	54
<b>ZÁVĚR .....</b>		<b>56</b>
<b>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY .....</b>		<b>58</b>
<b>SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK .....</b>		<b>62</b>
<b>SEZNAM OBRÁZKŮ .....</b>		<b>63</b>
<b>SEZNAM GRAFŮ .....</b>		<b>64</b>
<b>SEZNAM TABULEK.....</b>		<b>65</b>
<b>SEZNAM PŘÍLOH.....</b>		<b>66</b>

## ÚVOD

Turismus je foném dnešní doby. Toto odvětví skýtá mnoho příležitostí k odpočinku, poznání a prožití dobrodružství. Bohužel, ne všechny destinace jsou pro turisty zcela bezpečné. Cestovní kanceláře v dnešní době sledují, analyzují a vyhodnocují rizika spojené s pobytem ve vybraných destinacích, ale zájemcům nepodávají úplně všechny informace, proto jsem se rozhodl vytvořit analýzu a výsledky prezentovat ve své práci.

Předmětem této bakalářské práce je identifikace rizik a vyhodnocení. Každý turista má hranici přijatelného rizika posunutou někde jinde, jedná se o individuální vnímání rizik.

Zaměřil jsem se na destinaci Albánie, která je součástí dnešní vyspělé Evropy, avšak v podvědomí většiny turistů je brána jako země nebezpečná. Tento pocit může pramenit z faktu, že Albánie je jedna z nejhudších zemí Evropy. Tato práce může pomoci turistům uvažujícím o návštěvě Albánie ukázat míru rizik, které jim skutečně hrozí a následně pomoci v rozhodnutí, zdali uvedenou destinaci navštívit, či nikoli.

V práci je použita analýza, jejímž základem je určení pravděpodobnosti výskytu rizik a míry závažnosti možných následků. Všechny tyto proměnné jsou vyjádřeny číslem 1 až 5. Tato metoda je aplikována na tři druhy turistických zájezdů. Výsledky analýz jsou prezentovány pomocí tabulek a grafů.

Další použitou metodou je SWOT analýza turistické destinace a také hodnocení bezpečnosti, dle světového indexu míru.

## **I. TEORETICKÁ ČÁST**

## 1 ANALÝZA RIZIK

Analýza rizik je základním procesem v managementu rizika. Zkoumáním každé neobvyklé situace, se člověk naučí rozpoznat varování, signál, projev latentní krize. Jednoduše se dá říci, že analýza rizik je kladení si otázek „co kdyby“.

Signál je definován jako informace, nebo skupina informací, která může být přiřazena k nějaké události, procesu či struktuře v rámci vyvolávajících polí.

Stupnice signálů:

- Velmi silné signály – bezprostředně před vypuknutím krize
- Silné signály – existují dostatečné možnosti akce
- Slabé signály – málo jednoznačné informace, s dlouhou reakční dobou a relativně velkým akčním potenciálem
- Mizivé signály – identifikovatelné jen specialistou [9]

### 1.1 Riziko

Pojem riziko spojujeme s pravděpodobností, či možností nějaké újmy. Jedná se o kvantitativní a kvalitativní vyjádření nebezpečí, vyjadřující míru a stupeň ohrožení. Opak rizika nazýváme benefit. Riziko je pravděpodobná újma způsobená dotčené osobě (nositeli rizika) vyjádřená buď penězi, nebo jinými jednotkami, například počtem dnů pracovní neschopnosti nebo počtem lidských obětí. [9]

#### 1.1.1 Co pojem riziko vyjadřuje

Riziko vyjadřuje pravděpodobnost vzniku negativního jevu a následné důsledky.

Riziko má 2 rozměry:

- Pravděpodobnost vzniku nebezpečné situace ohrožení
- Závažnost možného následku [9]

### 1.1.2 Co riziko může znamenat

- Nebezpečí psychické, fyzické nebo ekonomické újmy
- Nejistotu vznikající v souvislosti s možným výskytem událostí
- Zdroj určitého nebezpečí (přírodní jevy, osoby nebo zvířata)
- Nebezpečí, po jehož realizaci dochází k újmě
- Nebezpečí zvyšující četnost a závažnost ztrát
- Psychologická nejistota vztahující se k újmě
- Hmotný statek nebo osobu vystavenou újmě
- Pojištěnou osobu, hmotný statek, na který se vztahuje pojistná smlouva
- Pravděpodobnost vzniku příslušné újmy
- Odchylky od očekávaných ztrát
- Možnost zisku nebo ztráty při investování [9]

## 1.2 Předmět analýzy rizik

Předmětem analýzy rizika je vždy nějaký projekt.

Projekt se musí chápat velice obecně:

- Výstavba aquaparku
- Vývoj nového léku
- Poskytnutí úvěru podnikateli
- Dovolená v Albánii
- Intenzivní kurz angličtiny
- Rizika hrozící turistům v konkrétní zemi [9]

### 1.3 Cíl analýzy rizika

- Poskytnout manažerovi rizika podklady pro ovládání rizik
- Poskytnout rozhodovateli podklady pro rozhodování o riziku

Analýza rizik nezkoumá skutečnosti jisté. Někdy ale je zapotřebí objasnit možný scénář nebezpečí včetně následků. To je typické zejména pro živelné katastrofy, například příchod hurikánu, je předpovídán několik dní předem, ale nejsou známy jeho účinky.

V analýze rizik se rozlišují 2 základní případy, které mají vliv na volbu metod a postupů: [9]

- Apriorní analýza - Jev, který je zdrojem nebezpečí, již někdy v minulosti nastal. Známe tedy jeho povahu, to je jev skutečný, není vykonstruovaný a víme, že k němu příslušná událost nastat může. [9]
- Aposteriorní analýza - Jev, který je zdrojem nebezpečí, ale v minulosti ještě nikdy nenastal. Odhadujeme tedy riziko na základě chování odhadu jevů, jež nastanou po analýze. [9]

### 1.4 Absolutní a relativní analýza

V praxi se setkáváme s dvěma odlišnými požadavky na analýzu rizika. [9]

#### 1.4.1 Absolutní analýza

Slouží ke stanovení přesné hodnoty rizika, pro rozhodování s cílem:

- Získat podklady pro převzetí rizika
- Získat podklady pro eliminaci nebezpečí a rizik
- Získat podklady pro přenesení nebezpečí a rizik na třetí osoby [9]

#### 1.4.2 Relativní analýza

Někdy se označuje jako preferenční nebo komparativní, slouží k:

- Porovnávání dvou nebo více projektů z hlediska jejich portfolia rizik, následně tedy k volbě projektu

- Porovnávání rizik uvnitř projektu [9]

## 1.5 Tři základní otázky analýzy rizik

Nebezpečí hodnotí nejen člověk, ale takřka každý živý organismus. Hodnocení nebezpečí je základní podmínkou přežití. Téměř vždy je cílem minimalizace rizika.

- Jaké nepříznivé události mohou nastat? (identifikace rizikových faktorů)
- Jaká je pravděpodobnost výskytu takových událostí? (Vytváření scénářů)
- Pokud nepříznivá událost nastane, jaké to může mít následky? (Hodnocení rizika)

Uvedené tři otázky spolu úzce souvisí. Nebezpečí se zdrojem ohrožení a riziko můžeme chápat jako míru tohoto ohrožení. Abychom si mohli na dané otázky odpovědět, musíme znát zdroje nebezpečí, charakter nebezpečí a pravděpodobné následky.

Parametry pro úspěšnou analýzu rizik se skládají z 3 základních činností:

- Identifikace rizikových faktorů
- Vytváření scénářů
- Hodnocení rizika [9]

### 1.5.1 Identifikace rizikových faktorů

Ke správné předpovědi nepříznivých událostí je nezbytná dobrá představivost a schopnost předvídat i jevy, o nichž se toho ví zatím málo. Pozornost se musí věnovat i objektům, které sice v běžných podmínkách žádným nebezpečím vystaveny nejsou, avšak v odlišných podmínkách musí být podrobeny rizikové analýze. Změna podmínek může být územní i časová. Často se však v rizikové analýze musí zkoumat rizika, které jsou všeobecně známé, ale o kterých účastníci procesů nechtějí ani slyšet.

Identifikace hrozeb může probíhat paralelně s identifikací ohrožených aktivit. Spočívá se zpracování seznamu hrozeb, které mohou způsobit významnou škodu. V rámci identifikace rizikových aktiv, je potřebné analyzovat vnější i vnitřní prostředí. S identifikovanými rizikovými faktory se dále pracuje. Fáze identifikace je vstupní branou pro samotnou analýzu. Pokud by nebyl nějaký ze závažných zdrojů rizika vůbec objevený, případné následky by mohly být nepředstavitelné. [9]

### 1.5.2 Vytváření scénářů

Scénář můžeme definovat jako tvorbu kombinací a časových sousledností, které mohou způsobit rozvinutí nebezpečí či ohrožení. Vytvářejí se především pomocí rozhodovacích stromů. Data shromážděná v minulosti, mají stále velkou cenu, ale mnohdy už nestačí.

Scénářem nebezpečí označujeme souhrn současných nebo po sobě jdoucích skutečností, z nichž se při hodnocení rizika vychází. Především musíme znát nebezpečí, které hrozí a jakým způsobem se může jeho realizace projevit.

Historie vědomého odhadu rizika je velmi dlouhá, můžeme tvrdit, je tak stará jako bankovníctví a pojišťovnictví. Bez znalosti rizika, se nedá pojišťovat ani nelze poskytovat úvěry, bankovní záruky a jiné finanční služby. [9]

### 1.5.3 Hodnocení rizika

Jakákoli opatření, která předem počítají s krizí, hodnotí riziko a odstraňují riziko a nejistotu pocházející z dané situace, jsou skutečnou formou identifikace a hodnocení rizik a uvědomění si jejich následků. Hodnocení rizik ve své základní formě není pro většinu z nás ničím novým. Například kontrola vozidla před jízdou je určitým druhem hodnocení rizik.

Hodnocení rizik je možné provést jen na základě konkrétních, pravdivých a ověřených datových souborů, které platí pro fyzikálně správně definovaný prostor a pro fyzikálně správně definovaný časový interval. Cílem je zajistit rozhodování ve prospěch věci. Proto musí být používán otestovaný soubor kritérií, který zaručuje objektivitu, nezávislost a nezájatost hodnocení.

Vzhledem ke složitosti a rozmanitosti vzniku živelných pohrom, nehod, havárií, útoků apod. na jedné straně a kvality vypovídající schopnosti a homogenity dostupných datových souborů na straně druhé, není možno vypracovat žádné obecné pokyny pro stanovení rizik. [9]

## 1.6 Základní metody pro stanovení rizik

Obecně lze metody analýzy rizik rozdělit na kvantitativní a kvalitativní metody. Princip kvantitativní analýzy rizik spočívá v pravděpodobnosti výskytu jevu a pravděpodobnost ztráty hodnoty, zatím co kvalitativní analýza rizik je využívána ke stanovení priorit mezi riziky. Jedno z kritérií při volbě metody, je dostupnost požadovaných dat.



Metod existuje celá řada, neexistuje ale univerzální nástroj a každá metoda má své limity.

- Check list (kontrolní seznam)
- Safety audit (bezpečností kontrola)
- What if analysis (analýza toho, co se stane když)
- Preliminary Hazard Analysis (předběžná analýza ohrožení)
- Process Quantitative Risk Analysis (analýza kvantitativních rizik procesu)
- Hazard Operation Process (analýza ohrožení a provozu schopnosti)
- Event Tree Analysis (analýza stromu událostí)
- Failure Mode and Effect Analysis (analýza selhání a jejich dopadů)
- Fault Tree Analysis (analýza stromu poruch)
- Human Reliability Analysis (analýza lidské spolehlivosti)
- Fuzzy Set and Verbal Verdict Method (metoda mlhavé logiky verbálních výroků)
- Relative Ranking (relativní klasifikace)
- Causes and Consequences Analysis (analýza příčin a dopadů)
- Probabilistic Safety Assessment (metoda pravděpodobnostního hodnocení) [9]

## 1.7 Použitá metodika analýzy

Tato metodika je kvantitativní a spočívá v určení pravděpodobnosti výskytu rizika a následně v určení významu dopadu. Tyto dvě proměnné se mezi sebou vynásobí a tím je určena míra rizika.

*Tabulka 1. AR – Pravděpodobnost výskytu.*

RIZIKO - PRAVDĚPODOBNOST VÝSKYTU		
ÚROVEŇ	OZNAČENÍ	INTERVAL PRAVDĚPODOBNOSTI
5	téměř jisté	vyskytne se skoro vždy
4	pravděpodobné	pravděpodobně se vyskytne
3	možné	někdy se může vyskytnout
2	nepravděpodobné	vyskytnout se může, ale nemusí také vůbec
1	téměř vyloučené	vyskytuje se pouze ve výjimečných případech

Tabulka 2. AR – Významnost vlivu.

RIZIKO - VÝZNAMNOST VLIVU		
ÚROVEŇ	OZNAČENÍ DOPADU	INTERVAL PRAVDĚPODOBNOSTI
5	katastrofický	významná ztráta, újma na zdraví, smrt
4	velmi významný	významná ztráta, ztráta majetku
3	významný	okamžité řešení situace
2	drobný	ovlivňuje pouze dílčí aktivity
1	téměř neznatelný	neovlivňuje zřetelně fungování

Tabulka 3. AR – Vyhodnocení.

RIZIKO - VYHODNOCENÍ			
HROZBA	ÚROVEŇ - PRAVDĚPODOBNOST	ÚROVEŇ - VÝZNAMNOST	MÍRA HROZBY
	1-5	1-5	(1-5) x (1-5)

Tabulka 4. AR – Barevné vyhodnocení.

běžná rizika	1-8
závažná rizika	9-14
kritická rizika	15-25

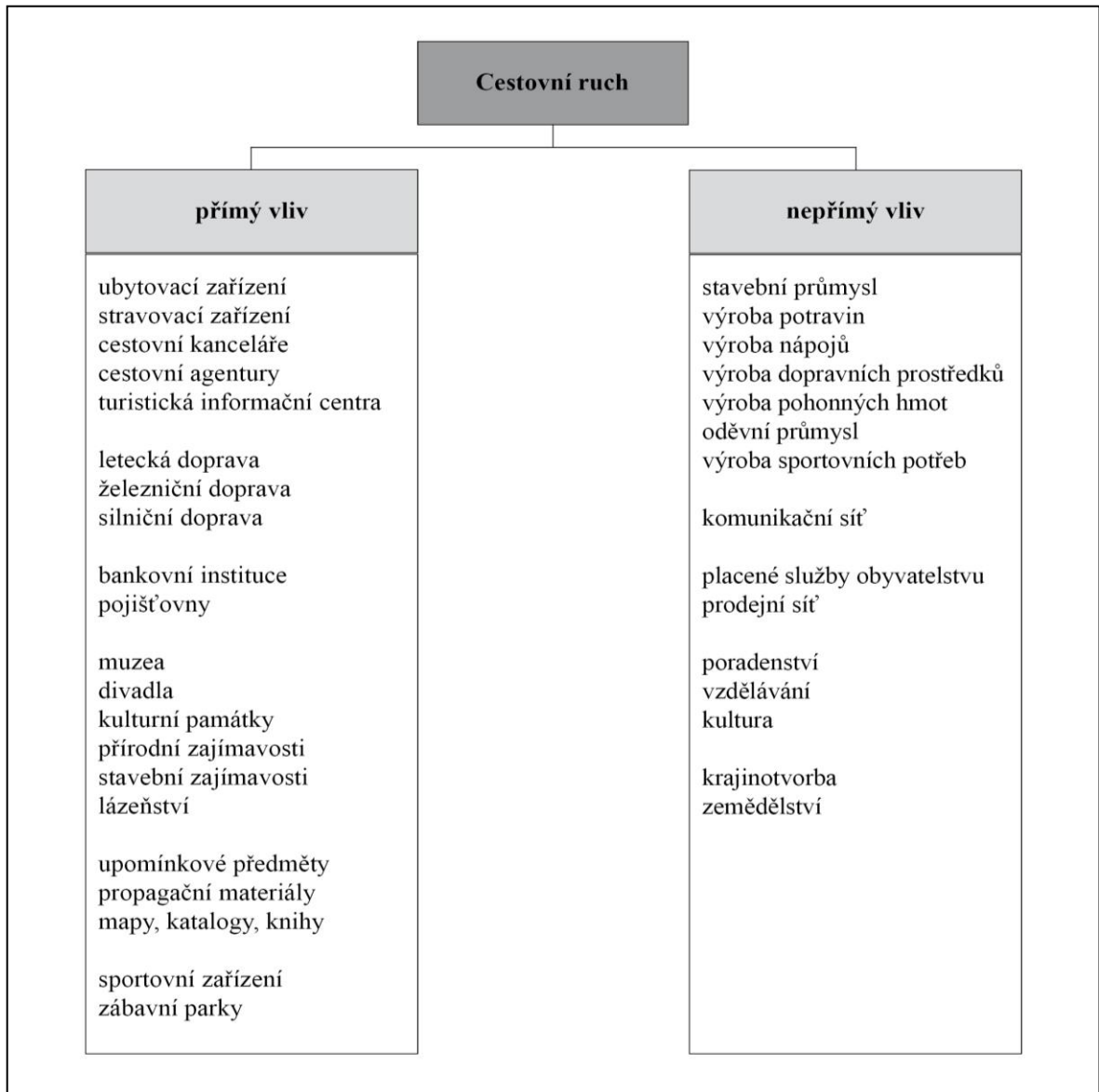
## 2 CESTOVNÍ RUCH

Je významným společenským i ekonomickým fenoménem, jak z pohledu jednotlivce, tak i společnosti. Představuje největší pohyb lidské populace za rekreací a poznáváním. Stal se nedílnou součástí způsobu života obyvatel, zejména ekonomicky vyspělých zemí. Patří mezi tři největší exportní odvětví, společně s ropným a automobilovým průmyslem.

Cestovní ruch je soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestováním a pobytem osob mimo místa trvalého bydliště. Zpravidla ve volném čase za účelem odpočinku, poznávání, zdraví, rozptýlení a zábavy, kulturního a sportovního vyžití, služebních cest a získání komplexního zážitku. [5]

Cestovní ruch se potýká s mnoha problémy. Terorismus, přírodní katastrofy, zdravotní rizika, zvyšování cen ropy, výkyvy měnového kurzu, ekonomická a politická nestabilita. [4]

Cestovní ruch má vliv na širokou škálu odvětví, jedná se o vliv jak přímý, tak i nepřímý.



Obrázek 1. Cestovní ruch.

## 2.1 Historie cestovního ruchu

Pokud cestovní ruch definujeme jako cestování do vzdálenějších míst od místa trvalého sídla, tak historie je velmi bohatá a dlouhá.

Historii cestovního ruchu můžeme rozdělit hned do několika etap vývoje civilizace.

Cestování a poznávání vzdálenějšího okolí, je rysem vývoje starověkých civilizací a také ve své podstatě i podmínkou jejich úspěšného rozvoje (Sumerové, Asyřané, Peršané, Egypťané). Typickým příkladem nám mohou posloužit Feničané, jejichž civilizace byla hlavně založena na cestování a obchodu. Také ve starověkém Řecku a Římě, bychom našli mnohé písemné doklady o cestování za odpočinkem a zábavou.

Začátek rozvoje moderního cestovního ruchu spadá do období přelomu 19. a 20. století. Byla to doba, kdy se cestovní ruch začal formovat, jako odvětví společenské činnosti. Pro mnohé odborníky jsou však prvopočátky spjaty s obdobím průmyslové revoluce. [5]

## 2.2 Vznik a vývoj novodobého cestovního ruchu v Evropě

Novodobý cestovní ruch se začal formovat na přelomu 20. století. Stal se trvalou a objektivní součástí národního hospodářství a působil na dynamiku rozvoje.

Vznik, průběh a další rozvoj novodobého cestovního ruchu, jako nového společenského jevu je možno posoudit ve třech hlavních etapách. [5]

### 2.2.1 První etapa – období do 1. světové války

Tato etapa se formuje v podmínkách vyspělých zemí západní Evropy. Rozvoj výroby vytváří vyšší, později pro střední a nižší vrstvy společnosti stále větší fond volného času a s tím i možnost jeho využívání prostřednictvím cestovního ruchu. Význam pro rozvoj cestovního ruchu měly různé spolky a svazy.

Cestovní ruch se liberalizoval – neexistovali hranice mezi domácím a zahraničním cestovním ruchem. Účastníci cestovního ruchu mohli cestovat volně. Stát nezasahoval do rozvoje cestovního ruchu. Postupně se formují i specifické pracovní síly v cestovním ruchu. Jejich úkolem bylo zprostředkovávat, poskytovat a zajišťovat dopravní, ubytovací a stravovací a další služby. První etapa je charakterizována malými praktickými zkušenostmi a nedostatkem odborného výzkumu problémů cestovního ruchu. [5]

### 2.2.2 Druhá etapa – období mezi světovými válkami

Další rozvoj cestovního ruchu, zvláště zahraničního cestovního ruchu, podstatně ovlivnila 1. světová válka. Většina států přikročila k ochranným opatřením, která stále ve větší míře omezovala mezinárodní vztahy a to výhradně v oblasti celní, pasové, vízové a zahraničního cestovního ruchu. Omezení domácího i zahraničního cestovního ruchu přinesla také světová hospodářská krize ve 30. letech. Rozvoj zejména dopravy a dopravních prostředků přinesl s sebou i společensko – ekonomické změny, které vytvářely nové předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Mnohé státy si uvědomily ekonomický význam zahraničního cestovního ruchu a začali jeho rozvoj podporovat. Ve 30. letech začaly do cestovního ruchu pronikat silné kapitálové společnosti. Přesun k zimní sezoně otvíral nová netradiční místa pro cestovní ruch s nabídkou speciálních zařízení. Byl kladen důraz na specifickou přípravu odborných pracovníků. [5]

### 2.2.3 Třetí etapa – období po 2. světové válce

Důsledky 2. světové války významně ovlivnily směry rozvoje cestovního ruchu. Mezi nejvýznamnější faktory patří rozdělení světa na dvě společenské soustavy. Cestovní ruch se postupem stává předmětem běžné spotřeby. Vedle rozvoje dlouhodobého cestovního ruchu, se také intenzivně rozvíjí krátkodobý cestovní ruch, včetně příměstské rekreace. Významnou a výraznou změnou je velký přesun cestovního ruchu do zimní sezony. Progresivní změny v dopravě umožňují vedle tradičních středisek zpřístupňovat nové geograficky vzdálené a turisticky zajímavé destinace. Díky přírodním podmínkám mají stále významnější postavení v cestovním ruchu rozvojové země. Oproti meziválečnému období výrazně zasahuje do zahraničního i domácího cestovního ruchu stát, který přebírá roli investora. Téměř v každém státě s vyspělým cestovním ruchem se věnuje velká pozornost odbornému vzdělávání se specifickým profilem absolventů. Zvyšování kvalifikace má dopad na zkvalitňování služeb cestovního ruchu. [5]

## 2.3 Objekt cestovního ruchu

Je vše, co se může stát cílem cesty účastníka cestovního ruchu. Jde o přírodu, kulturu, hospodářství atd.

Objekt cestovního ruchu je tvořen:

- cílovým místem – Středisko cestovního ruchu, region nebo stát, jako cestovní cíl. Často se používá zkrácený termín destinace.
  - podniky, institucemi cestovního ruchu – Služby a zboží vyráběné v cílovém místě.
- [5]

## 2.4 Subjekt cestovního ruchu

Subjekt je reprezentován účastníkem cestovního ruchu. Z ekonomického hlediska je jím každý, kdo uspokojuje své potřeby spotřebou statků cestovního ruchu v době cestování a pobytu mimo své trvalé bydliště. Tyto subjekty se označují jako návštěvník, turista nebo výletník. [5]

### 2.4.1 Návštěvník

Osoba, která v domácím cestovním ruchu cestuje na jiné místo v zemi svého trvalého bydliště na kratší dobu než 6 měsíců. V zahraničním cestovním ruchu cestuje do jiné země na dobu nepřesahující 1 rok. Za předpokladu, že ani v jednom případě není hlavní účel cesty výdělečná činnost. [5]

### 2.4.2 Turista

Osoba, jež splňuje definici návštěvníka, jeho účast na cestovním ruchu je spojena alespoň s jedním přenocováním. Turista se rozděluje do dvou skupin, dle délky pobytu.

- Turista na dovolené – zůstává na daném místě déle než určený počet nocí (např. v ČR 2-3 noci, ve Francii 7-8 nocí)
- Krátkodobě pobývajícím turistu – cestuje na dobu nepřekračující určený počet nocí, zahrnuje pobyt alespoň na jednu noc [5]

### 2.4.3 Výletník

Jednodenní návštěvník, který cestuje na dobu kratší než 24 hodin. [5]

## 2.5 Typologie cestovního ruchu

Cestovní ruch se projevuje v různých druzích a formách, které se neustále vyvíjejí a obohacují v závislosti na poptávce účastníků.

### 2.5.1 Druhy cestovního ruchu

Rozdělujeme podle motivace, která účastníky přivádí na určené místo:

- Rekreační cestovní ruch
- Sportovní cestovní ruch
- Dobrodružný cestovní ruch
- Myslivecký a rybářský cestovní ruch
- Náboženský cestovní ruch
- Lázeňský cestovní ruch
- Zdravotní cestovní ruch
- Obchodní cestovní ruch
- Kongresový cestovní ruch
- Stimulační cestovní ruch

### 2.5.2 Formy cestovního ruchu

O formách cestovního ruchu mluvíme, když jako základ posuzování cestovního ruchu, vezmeme různé příčiny, které ho ovlivňují a důsledky, které přináší.:

- Z geografického hlediska – domácí, zahraniční, mezinárodní, vnitřní, národní, regionální cestovní ruch
- Podle počtu účastníků – individuální, skupinový, masový, ekologický cestovní ruch
- Podle způsobu organizování – individuální cesty, organizovaný zájezd, klubový cestovní ruch



- Podle věku účastníků – cestovní ruch dětí, mládežnický, seniorský, rodinný cestovní ruch
- Podle délky účasti – výletní, krátkodobý, víkendový, dlouhodobý cestovní ruch
- Podle převažujícího místa pobytu – městský, příměstský, venkovský, agroturistika, horský, vysokohorský, přímořský cestovní ruch
- Podle ročního období – sezonní, mimosezonní, celoroční cestovní ruch
- Podle použitého dopravního prostředku – motorizovaný, železniční, letecký, lodní cestovní ruch
- Z hlediska dynamiky – pobytový cestovní ruch, putovní cestovní ruch
- Ze sociálního hlediska – návštěvy příbuzných a známých, sociální cestovní ruch, komerční cestovní ruch, etnický cestovní ruch [5]

## 2.6 Bezpečnost a jistota v cestovním ruchu

Terorismus, regionální války, znečištění prostředí a další krizové situace se staly součástí každodenního života. Tyto skutečnosti ovlivňují krátkodobě nebo dlouhodobě rozsah cestovního ruchu v dané destinaci.

Regionální teroristické útoky, nové neznámé choroby a živelné pohromy byly zaznamenány v různých částech světa. Vždycky krutě dopadly na bezbranné turisty, ale i na danou zemi, která určitému období musela čelit nezájmu poptávky mezinárodního cestovního ruchu v postižené oblasti.

Negativní události způsobuje výskyt epidemií a chorob. Enormní pokles zaznamenal mezinárodní cestovní ruch v důsledku výskytu nemoci SARS nebo Ebola.

Živelné pohromy se projevují každý rok v určitém světovém regionu. Například zemětřesení v Indickém oceánu a následné vlny tsunami, které postihly Indonésii v roce 2004 a zanechaly přes 180 tisíc obětí.

Světová organizace cestovního ruchu iniciovala vytvoření sítě, do které vstoupilo na 160 zemí, včetně ČR. Opatření, které přijaly členské země, se týkají prevence a pomoci turistům.

V rámci prevence a pomoci turistům by měl každý stát:

- Identifikovat potenciální rizika během cestování a v turistických centrech
- Přijmout bezpečnostní protipožární, potravinové, sanitární, zdravotní a environmentální standardy
- Vytvořit manuály pro provozovatele turistických zařízení
- Vytvořit právní základnu pro ochranu v historických cílových místech a v turistických zařízeních
- Připravit dokumentaci a informace pro turisty z hlediska ochrany jejich bezpečnosti
- Chránit turisty před zneužíváním drog
- Ověřit si jestli personál v turistických zařízeních je skutečně vycvičený z aspektu bezpečnosti
- Zdokonalovat služby národní policie v souvislosti s ochranou zdraví turistů [5]

## 2.7 Cestovní ruch v Evropě

Evropa patří mezi nejvýznamnější cílová území světového cestovního ruchu. Na jejím území můžeme najít několik oblastí, které lákají turisty na přímořské prostředí, horské oblasti a městské prostředí. [4]

Ačkoli byla Evropa poznamenána do konce 80. let 20. století politickým i hospodářským rozdělením na bloky, přesto zde byl zapojen do mezinárodního cestovního ruchu relativně největší podíl populace. Evropa patří po hospodářské stránce k nejvyspělejším regionům světa, což se projevuje i v rozsáhlé poptávce po cestovním ruchu. Z toho vyplývá, že se jedná o oblast s největší koncentrací mezinárodního cestovního ruchu. Přestože existují ve vybavenosti jednotlivých zemí značné rozdíly, je možno Evropu celkově klasifikovat jako oblast pro uspokojení široké škály poptávky po různých formách cestovního ruchu. V Evropě sice chybějí přírodní atraktivity, typické pro přírodní zóny do kterých Evropa nezasahuje, ale vynahrazuje to velmi rozmanitým a bohatým souborem kulturních hodnot a společenských atraktivit. Proto je Evropa cílem mnoha návštěvníků z celého světa, zvláště ze Severní Ameriky. [2]

Pro Evropany je cestování součástí životního stylu. Nejkritičtějším obdobím posledních let byly roky 2008 a 2009, na které měla neblahý vliv ekonomická krize. Turisté si vybírali destinace blíže domovu, omezovali dobu pobytu a klesali jejich výdaje v místě pobytu. [11]

## 2.8 Světová turistická organizace UNWTO

Vládní organizace se statusem OSN, sdružuje 160 řádných členů, včetně ČR. Sídli v Madridu a nejvyšším orgánem je valné shromáždění, které se schází jednou za dva roky. [10]

Světová turistická organizace statisticky sleduje výjezdy, příjezdy zahraničních turistů, podle zemí a kontinentů. V počtech zahraničních turistů jsou zahrnutí jak účastníci krátkodobého i dlouhodobého cestovního ruchu, tak i jednodenní výletníci. Cílem organizace je podpora rozvoje turismu a jeho pozitivních ekonomických, sociálních a kulturních efektů v nejširším kontextu ve všech světových regionech. [12]

Organizace realizuje řadu projektů v různých oblastech, k nimž patří především:

- Podpora udržitelného turismu
- Tvorba produktů
- Vzdělávání a osvětová činnost
- Statistika v turismu
- Ostatní činnosti

Organizace předpokládá, že počet turistů v mezinárodním cestovním ruchu v roce 2020 dosáhne počtu 1,56 miliard. Nárůst zaznamenají především vzdálené turistické destinace.[4]

## **II. PRAKTICKÁ ČÁST**

### 3 ZÁPADNÍ BALKÁN

Západní Balkán je region, který zahrnuje Chorvatsko, Bosnu a Hercegovinu, Srbsko, Černou Horu, Makedonii, Kosovo a Albánii. Vyjma Albánie byly všechny tyto země součástí Jugoslávie a jsou poznamenány rozpadem této federace, válkami a ozbrojenými konflikty v letech 1991-2001.



Obrázek 2. Mapa západního Balkánu.

#### 3.1 Albánská otázka

Albánské etnikum díky své geografické poloze a etnické izolovanosti stálo mimo hlavní proudy moderního evropského nacionalismu, který vedl v 19. století ke konstituování národních států. Specifické Albánské postavení v rámci Osmanské říše, mělo za následek opoždění formování vlastního politického národa a prosazování jeho zájmů ve srovnání se sousedními státy. [8]

## 3.2 Emancipace albánských menšin v okolních státech

Velké albánské menšiny se v dnešní době nacházejí na územích sousedních států. A proto se některé regiony mohou stát ohnisky napětí ve vztahu místního albánského a nealbánského etnika, jak jsme toho byli svědky v případě Kosova. Zejména oblast Preševského údolí v Srbsku, či některé oblasti v severozápadní Makedonii. Realizace Velké Albánie je patrně utopií, ale pro část extrémistů představuje stále konečný výsledek národněosvobozeneckého hnutí a je jejich hlavní náplní plánů do budoucna.

Relativní chudoba velké části albánské populace, která vidí možnost dosažení životní úrovně států EU, ale i úroveň života Albánců živícími se kriminálními aktivitami, společně s frustrací z pokračující ekonomické stagnace většiny obyvatel zvyšuje riziko radikalizace určitých skupin obyvatel. [8]

### 3.2.1 Kosovo

V uplynulých 3 dekadách si největší pozornost zajistila jihosrbská provincie Kosovo, která se stala symbolem albánských emancipačních snah, vůči stávající moci. Vytváření paralelních struktur pro omezení autonomie Kosova v rámci Srbska, se mělo stát nástrojem k dosažení samostatnosti. Když tato metoda selhala, sáhly radikálnější elementy k ozbrojenému boji. Toto eskalovalo v zahraniční zásah a zánik srbské administrativy. Současná bezpečnostní situace na Kosovu ve spojitosti s organizovaným zločinem je rok od roku složitější a problematičtější především díky utužování kontaktů mezi kriminálními skupinami a politickými a bezpečnostními strukturami. [8]

### 3.2.2 Preševské údolí

Nachází se na jihu Srbska a žije zde silná albánská komunita. Po Kosovském vzoru, chtěla zde působící Osvobozenecká armáda Preševa, Medvedja a Bujanovce, dosáhnout odtržení tohoto regionu od Srbska a připojení ke Kosovu. Což se jim nakonec nepovedlo. [8]

## 4 ALBÁNIE

Albánci nazývají svou zemi „Republika e Shqipërisë“, což v překladu znamená „Země orlů“. Albánie oplývá okouzujícími antickými zříceninami, kouzelnými městy, barvitým folklorem a velkolepými horskými, lesními, jezerními a přímořskými oblastmi. [3]



Obrázek 3. Mapa Albánie.

## 4.1 Historie

Země, kde se po dobu dvou tisíciletí střetávaly rozdílné politické a kulturní skupiny. [1]

Ve 2. tisíciletí před Kristem obsadili západní Balkán Ilyrové, předkové dnešních Albánců a založili zde malé kmenové státy. V 7. století před Kristem, přišli Řekové a založili samosprávné osady, některá dnešní albánská města. S Ilyry pokojně obchodovali.

Od 5. století do 2. století př. n. l. existoval samostatný stát Illyrů. Ve druhé polovině 3. století před Kristem, se jedno z Ilyrských království při svém rozšiřování dostalo do konfliktu s Římem. Dopadem byla římská nadvláda na celém Balkáně. Navzdory staletím římské nadvlády, si Ilyrové uchovali jak svůj jazyk, tak i tradice. Pod římskou nadvládou, se Ilyrie těšila míru a prosperitě.

Po rozdělení Římské říše v roce 395, se stala Ilyrie součástí Východořímské říše, pozdější Byzance. Nájedzy kočovných národů pokračovali po celé 5. a 6. století, původní Ilyrové přežili jen na jihu země.

V roce 1344 Albánii anektovalo Srbsko, ale poté co Turci porazili Srby v roce 1389, zůstala celá tato oblast odkrytá tureckým nájedzům. Některá pobřeží byla obsazena Benátčany.

V letech 1443 až 1468 vedl úspěšně národní hrdina Skanderbeg albánský odboj proti Turkům. Zvítězil ve všech 25 bitvách, které s Turky vedl.

Od roku 1479 až 1912 byla Albánie pod nadvládou Otomanské říše. V 15. a 16. Století utekly tisíce Albánců do jižní Itálie. Z těch co zůstali, přijalo přes polovinu Islám.

V roce 1878 zahájila Albánská liga boj za autonomii. O 3 roky později jej turecká armáda potlačila. Další povstání v letech 1910 a 1912 vyvrcholila prohlášením nezávislosti a vytvořením prozatímní vlády. Tyto pro Albánce radostné skutečnosti však snižoval fakt, že Kosovo, tvořící bezmála polovinu Albánie, připadlo v roce 1913 Srbsku.

Po vypuknutí 1. světové války, byla Albánie postupně obsazena armádami Řecka, Srbska, Francie, Itálie a Rakousko-Uherska. V roce 1920 tisíce Albánců donutili ke stažení Italská okupační vojska. Vlády v Albánii se zmocnil Ahmed beg Zogu, který se prohlásil králem Zogu I. Jeho politika úzké spolupráce s Itálií selhala v roce 1939, kdy Mussolini nařídil invazi do Albánie. Zogu I. uprchl do Velké Británie, přičemž zpronevěřil státní albánské zlato.



V roce 1941 byla založena komunistická strana Albánie, jejím 1. tajemníkem se stal Enver Hodža. Komunisté se postavili do čela odboje proti Italům, následně Němcům. Albánie byla jediným evropským státem, který Němcům nevydal seznam svých židovských obyvatel.

V poválečné Albánii, na rozdíl od Československa mezi lety 1945-1948, zcela absentovala ona pseudodemokratická éra, „nadechnutí se vzduchu s vůní svobody“. [15] Po skončení války, začali komunisté upevňovat svoji moc. V lednu 1946 byla vyhlášena Albánská lidová republika, prezidentem se stal Enver Hodža. Stalinistický režim, kterým vládl diktátor Enver Hodža od roku 1946 až do své smrti v roce 1985, uchránil po 2. světové válce Albánii od připojení k Jugoslávii. [3] Již v prvních letech došlo k vlně znárodnění a teroru, který zcela prostoupil zemi jinak známou svou nepoddajností a nezkrotností. Strategie strany byla podobná brilantně popsaným reáliím Orwellova románu 1984. Na dodržování zákonů dohlížela do společnosti zcela infiltrovaná tajná služba Sigurimi. [15]

V září 1948 přerušila Albánie styky s Jugoslávií a přimkla se k Sovětskému svazu. Tato úzká spolupráce skončila v roce 1960, kdy Chruščov požadoval vybudování ponorkové základny na albánském území. Albánie přerušila diplomatické styky se Sovětským svazem a přeorientovala se na vztahy s Čínskou lidovou republikou.

V roce 1967 se Albánie vyhlásila prvním ateistickým státem světa. Duchovní putovali do vězení, nebo rovnou na popraviště. Z mešit, kostelů a klášterů, které neskončily v troskách, se staly divadla, kina, muzea a tělocvičny. [2]

Jako projev nesouhlasu s okupací Československa v roce 1968, Albánie vystoupila z Varšavské smlouvy a vydala se na cestu samostatné obranné politiky. Výsadní vztahy mezi Albánií a Čínou byly ukončeny smrtí Mao Ce Tunga v roce 1976. V dubnu 1985 zemřel Enver Hodža a vlády se ujal jeho dlouholetý spolupracovník Ramiz Ilia. Ten zahájil proces ukončení ekonomického úpadku, který byl způsoben izolací země.

Po studentských demonstracích v prosinci 1990 vláda povolila vznik opozičních stran, vznikla Demokratická strana. Další demonstrace přinesly ústupky vlády, včetně příslibu svobodných voleb. Volby konané v březnu 1992 ukončily éru komunismu trvající 47 let. Parlament v dubnu 1992, po odstoupení Ramize Aliji, zvolil prezidentem Sali Berišu.

Koncem roku 1996 vypukla těžká krize, byla způsobena zhroucením pyramidových investičních fondů. Kolem 70% Albánců přišlo o své úspory, celkem přes miliardu

amerických dolarů a vypukly celostátní nepokoje a násilnosti. Byly vypsané nové volby, vítězná strana Socialistická dokázala do jisté míry obnovit bezpečnost a důvěru investorů. Albánie čelila další krizi v roce 1999, kdy do země proudili uprchlíci z bombardovaného Kosova, celkově kolem 450 tisíc lidí. To přineslo zemi významnou mezinárodní finanční pomoc. [3]

## 4.2 Tirana

Hlavní město Albánie, kde žije podle oficiálních údajů více jak 420 tisíc obyvatel, ale skutečný počet se odhaduje na 700 tisíc. [1] Poloha Tirany je přesně v půli cesty z Říma do Istanbulu.

Tirana je město plné pouťových světel, kradených mercedesů, krásných dívek a pouličních prodavačů dolarů a v neposlední řadě hazardních her.

Město bylo založeno v roce 1614 tureckým pašou a vzniklo zde středisko řemeslné výroby a živý bazar. Hlavním městem se Tirana stala až v roce 1920. [3] Ve 30. letech dali městu nové a krásné budovy Italští architekti. [1]

Město je kompaktní a lze jej prohlédnout i pěšky. Celé město se točí okolo ústředního Skanderbegova náměstí, které tvoří takzvané srdce města. Uprostřed náměstí stojí jezdecká socha samotného albánského národního hrdiny Skanderbega. [3]

## 4.3 Geografie

Severní hranicí sousedí s Černou Horou, severovýchodní hranicí s Kosovem, východ Makedonie a jihovýchod Řecko. Západní pobřeží omývá Jadranské moře a jihozápadní pobřeží Jónské moře. [2]

Celková rozloha země činí 28750 km<sup>2</sup>, z toho přes tři čtvrtiny tvoří hory nebo kopce. Albánie se skládá ze tří oblastí, pobřežní nížina, horské pásmo a vnitrozemská plošina. Pobřežní nížina zasahuje až 50 km do vnitrozemí a je rozprostřena přes 200 km, od severu k jihu. Horský hřeben probíhající po celé délce Albánie vrcholí na severu. Nejvyšší horou je štít Korab, který ční do výšky 2751m a nachází se na hranicích s Makedonií. Nejdelší řeka je Drim, vytékající z Ochridského jezera a s délkou toku 285 km. Lesy pokrývají 40% země. Množství olivovníků, vinice a citrusové plantáže, dávají Albánii pravé středozevní kouzlo.

Albánie je jednou z těch zemí, kde narazíte na něco zajímavého skoro na každém kroku. S trochou zobecnění lze konstatovat, že většina nejnavštěvovanějších míst se koncentruje na jihu a západě země, zatímco sever a východ jsou poněkud stranou zájmu cizinců. [16]

Vedle moře jsou další albánskou atraktivitou hory. Převážně vápencové pohoří pokrývá celou východní polovinu země a zvláště na jihu zasahuje až k pobřeží. Albánské hory jsou velmi pusté a s výjimkou údolních vesnic postrádají jakoukoli infrastrukturu. [16]

### 4.3.1 Podnebí

V zemi panuje teplé středomořské klima. Léta jsou horká, bezmračná a suchá. V zimě spadne na území 40% dešťových srážek a zimy jsou chladné, zamračené a vlhké. Pobřežní klima je zmírňováno mořskými větry. Nejdeštivějšími měsíci jsou listopad, prosinec a duben, naopak nejslunnějším obdobím jsou měsíce od června do září.

### 4.3.2 Životní prostředí

Životní prostředí v komunistické době trpělo, především v okolí středo-albánských ropných polí. Albánci začínají věnovat tomuto problému pozornost, nicméně stále jsou věci, které mají přednost, například opravy silnic. [3]

### 4.3.3 Dopravní infrastruktura

Ve srovnání s dalšími evropskými zeměmi je dopravní infrastruktura na velmi nízké úrovni. Na překonání relativně krátké vzdálenosti je třeba počítat s mnohem delší dobou než například v ČR.

Nejkvalitnější cesty v Albánii stavěli antičtí Římané, od té doby se cestářství nikdo už příliš nevěnoval. Na hlavních silnicích lze cestovat běžným osobním autem, vzhledem k místním řídičským zvyklostem se doporučuje neustálá vysoká pozornost při řízení. Pro jízdu na mnoha menších silnicích jsou vhodné pouze terénní vozy. Po silnějších deštích nebo sněžení mohou být menší silnice určitou dobu nesjízdné. [6]

Zavedení pravidel silničního provozu v Albánii je docela čerstvá záležitost. Místní řidiči se učili řídit v posledních 15 letech. Silniční infrastruktura je ubohá a silnice neudržované, ale počty vozidel rostou ze dne na den. [3] Prvním mercedesem v zemi se mohl pochlubit král Zogu, kterému jej daroval samotný Hitler.

Většina obyvatel cestuje soukromými minibusy, nebo státními autobusy, ty jezdí poměrně často. Řídká železniční síť umožňuje dopravu jen mezi velkými městy. Ještě v roce 1948 neměla Albánie ani jeden vlak. [1]

#### 4.4 Jižní Albánie

Jih země je bohatý na historické a přírodní krásy. Jsou zde proslulé ruiny Apollonia a Butrint, města, muzea a centra toskitské kultury a dosud nerozvinuté přímořské letovisko Saranda u Iónského moře. Na jihovýchod od rozlehlé zemědělské roviny, přechází krajina strmě do hor s překrásnými údolími řek Osum a Drino. Úsek iónského pobřeží v délce 124 km na sever od Sarandy, je naprosto úžasný. Hory vysoké 2 tisíce metrů, spadají přímo do moře. [3]

#### 4.5 Severní Albánie

Návštěvě severní Albánie je lépe se vyhnout, minimálně do doby, než se zdejší bezpečnostní situacelepší. Zatím zde vládne banditismus a násilí. Především nikdy necestujte v noci. Návštěva severu se výhradně omezuje na pobřežní pás, ale cesta do vnitrozemí také stojí za to, díky nádherným krajinkám. [3]

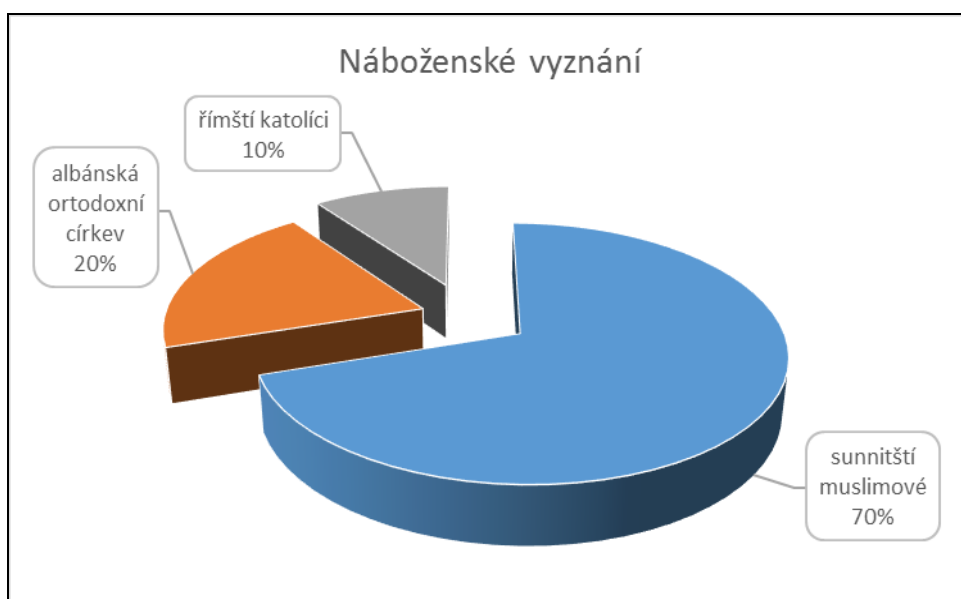
#### 4.6 Obyvatelstvo

Albánci jsou hrdý středomořský národ. Přestože Slované a Řekové hledí na Albánce svrchu, sami Albánci mají pocit rasové nadřazenosti, který je zapříčiněn jejich původem od starověkých Ilyrů, žijících v této oblasti ještě před Římany. Hustota zalidnění území se pohybuje na 97,4 obyvatel na km<sup>2</sup>. [6] Drsné ekonomické podmínky vedly k několika emigračním vlnám. Již v 15. století do Srbska, v 16. století do Řecka a Itálie, v 19. a 20. století do USA a dnes do Řecka, Itálie a Švýcarska. V samotné Albánii žijí menšiny Řeků, Valachů, Makedonců a Romů.

Počet obyvatel Albánie přesahuje 2 miliony 800 tisíc, z toho je víc než 98% Albánců. [2] Země má například oproti Itálii 15x větší porodnost a průměrný věk 35,3 let. Za posledních 10 let vzrostl o 4,7 roku. [20] Nejslavnější albánskou rodačkou je matka Tereza. [1]

#### 4.6.1 Náboženství

Náboženské vyznání obyvatel je různorodé. Asi 70% jsou sunnitští muslimové, 20% věřící albánské ortodoxní církve a 10% římsktí katolíci. V letech 1967 až 1990 byla Albánie jediným úředně ateistickým státem v Evropě. Veřejné bohoslužby byly zakázány a z mnoha kostelů se stala kina a divadla. 500 let turecké nadvlády zanechalo své následky, proto přes 70% Albánců se hlásí k Islámu. [1] Albánie je jedinou zemí Evropy, která má Islámskou většinu. [3]



Graf 1. Náboženské vyznání.

#### 4.6.2 Jazyk

Albánština je indoevropský jazyk, vzniklý ze starověké Ilyrštiny a s mnoha latinskými, novořeckými a slovanskými slovy. Oba hlavní albánské dialekty, se oddělily v posledním tisíciletí. V roce 1972 se v Tiraně sešel pravopisný kongres, který vytvořil jednotný spisovný jazyk, vycházející z obou dialektů a který se momentálně běžně používá. Dorozumíte se zde hlavně italsky, angličtina v Albánii silně zaostává.

Stejně jako v Bulharsku, vrtění hlavou ze strany na stranu značí souhlas a přikývnutí znamená ne.

### 4.6.3 Kultura

Albánie je kulturně rozdělena do dvou částí, severní oblastí Gegů a jižní oblastí Tosků, hranici tvoří řeka Shkumbin. Oblasti se liší hudbou, národním krojem, ale i nářečím. Starobylý soubor obyčejových zákonů zvaný Kanun, předepisuje správné chování pro většinu situací. Proto dokáží být Albánci mimořádně pohostinní a nezdědka kdy nabídnou cestovateli ubytování a stravu zdarma. Turisté by neměli zneužívat tyto tradice a platba za služby v podání nějakého dárku, či suvenýru z domova je přijatelná.

## 4.7 Hospodářství

Albánie je nejchudší evropská země. Důležité je zemědělství, ve kterém pracuje více než polovina obyvatel. Pěstuje se pšenice, kukuřice, brambory, zelenina, bavlna a tabák. V pobřežních nížinách se daří ovoci (citrusy, fíky, vinná réva). Významný je také chov ovcí, skotu a rybolov. Většina obyvatel žije v pobřežní nížině na západě, v hlavní zemědělské oblasti. Kvůli rozdělení půdy na státní a družstevní podniky se soukromé vlastnictví začalo prosazovat teprve od nedávné doby. [26]

Albánie oplývá nerostným bohatstvím, jako je ropa, zemní plyn, uhlí, měď, železo, nikl, a dřevo. Je třetím největším producentem chromu, jehož má asi 10% světových zásob. Země získává 80% elektřiny z vodních zdrojů. Zemědělství se podílí 52% na HDP.

Tabulka 5. Ekonomické údaje.

Ekonomické údaje					
	2009	2010	2011	2012	2013
HDP (mld.€)	8,7	8,9	9,1	9,5	9,7
HDP na osobu (€)	3010	3093	3210	3388	3473
Reálný růst HDP (%)	3,3	3,8	3,1	1,3	0,7
Vývoz (mil.€)	751	1172	1406	1526	1757
Dovoz (mil.€)	3054	3254	3647	3525	3656
Deficit obchodní bilance (mil.€)	-2304	-2083	-2242	-1999	-1899
Deficit běžného účtu (mil.€)	-1357	-1072	-1213	-1021	-970
Zahraniční dluh (mil.€)	1727	1947	2094	2301	2364
Devizový kurz (€/Lek)	131,6	137,7	140,5	139	140,3

Albánie je silně závislá na podpoře albánské komunity v zahraničí, především v Řecku a Itálii. Emigrantská finanční pomoc je okolo 2 milionů dolarů denně. Každá albánská domácnost utratí v průměru 63 dolarů měsíčně. [1] Albánie usiluje o vyšší mezinárodní finanční pomoc, z důvodu přijetí rozsáhlé skupiny kosovsko-albánských uprchlíků v roce 1998. Albánská ekonomika patří k nejrychleji rostoucí ekonomice v Evropě. [3]

#### 4.8 Cestovní ruch v Albánii

O málokteré zemi Evropy lze říci, že dosud není zasažena masovým turismem. V případě Albánie, nebo alespoň její převážné části to však platí i na počátku 21. století. Zemi na břehu Jaderského a Jónského moře u nás znají hlavně turisté mírně dobrodružné povahy, milovníci hor a případně hrstka těch, kteří v Albánii pobývali či kdysi dávno pracovali. [16]

Albánie byla donedávna nejizolovanější zemí Evropy. Tako izolace, vyvolává u cestovatelů zájem, protože je spjata s určitým druhem exotiky.

V zemi téměř úplně chybí dopravní infrastruktura a moderní materiální základna pro rozvoj cestovního ruchu, ale předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu má stejně dobré jako třeba pobřeží Chorvatska. [2]

Díky své poloze i panenské přírodě, vítá Albánie každoročně stále větší počty turistů ze zahraničí. Pobyt v Albánii potěší zejména ty, kdo touží po dobrodružné dovolené v krásné a nedotčené přírodě. [25]

Tabulka 6. Počet turistů přijíždějících do Albánie.

Počet turistů přijíždějících do Albánie					
	2009	2010	2011	2012	2013
Afrika	200	3000	500	1000	1000
Amerika	60000	62000	70000	74000	73000
Východní Asie a Pacifik	28000	11000	17000	20000	24000
Evropa	1513000	2239000	2739000	3214000	2964000
střední východ	1000	1000	1000	2000	4000
Jižní Asie	700	800	1000	1000	1000
ostatní země	252000	100000	103000	202000	190000
<b>celkem</b>	<b>1855000</b>	<b>2417000</b>	<b>2932000</b>	<b>3514000</b>	<b>3256000</b>

## 4.9 Integrace Albánie do EU

Albánie představuje problematickou zemi s komplikovanými vyhlídkami na možné členství v Evropské unii. Politické strany jsou stále řízeny na tradičním klanovém principu. V zemi je rozšířena korupce, nepotismus, praní špinavých peněz je přirozeným jevem a albánský organizovaný zločin, napojený na kosovsko-albánský organizovaný zločin patří k neaktivnějším, jak na evropském, tak na americkém kontinentě. Oficiální nezaměstnanost se drží na vysoké úrovni a Albánci ve velké míře migrují do západní Evropy za prací, což se projevuje i na odchodu mozků ze země. Odhaduje se, že zhruba 50 % HDP je vytvářeno nelegálními praktikami, zejména obchodem s lidmi, pašováním drog, aut a cigaret. Velkou nevýhodou ekonomické tranzice v Albánii je, že většina peněz cirkuluje mimo bankovní toky. [15]

V zájmu EU je v Albánii zajistit bezpečnost, stabilitu, demokracii a prosperitu, nejlepší cestou jak toto docílit je integrace Albánie do NATO a EU. Integrace do NATO již proběhla v roce 2009.

Albánie podala přihlášku ke vstupu do EU, ale zatím nezískala kandidátský status. EU stanovila v listopadu 2010 dvanáct prioritních oblastí (např. nezávislá justice, boj proti korupci a organizovanému zločinu, zlepšení vazebních podmínek), ve kterých Albánie musí dosáhnout pokroku, aby mohly být zahájeny přístupové rozhovory. [8]

## 4.10 Albánský organizovaný zločin

Albánie se v posledních letech stala synonymem pro organizovaný zločin. Pojem „Albánská mafie“ charakterizuje zvykové právo, excesivní násilí a propojení s nejvyššími politickými kruhy. [8]

Albánský organizovaný zločin se na Balkáně, odkud expandoval do západní Evropy a USA, formoval za odlišných podmínek. V samotné Albánii jeho vývoj ovlivnila dlouholetá totalitní vláda Envera Hodži, jež přivedla zemi do naprosté izolace a zároveň do hluboké zaostalosti a chudoby, jež se po uvolnění režimu v 90. letech stala ideálním působištěm organizovaných kriminálních skupin. Ty využívaly a radikálně rozvinuly pašerácké sítě vybudované již za trvající Hodžovy diktatury. [15]

Jevy jako jsou korupce, organizovaný zločin, násilí a obchod s drogami, vybuchly v Albánii na pozadí demokratických změn. Po pádu Hodžova režimu si zde OZ podal ruce se státní



nomenklaturou a zapustil kořeny v prostředí, kde se klanové zájmy proluly se státní politikou. První velkou „obchodní“ příležitost poskytla albánské mafii občanská válka v sousední Jugoslávii a následné embargo, uvalené mezinárodním společenstvím na Srbsko a Černou Horu, jakož i řecká blokáda Makedonie. Albánská mafie ve spolupráci s italskou mafii dodávala do embargem postižených zemí zbraně a pohonné hmoty. Výměnou za ně získávala drogy, levnou pracovní sílu a inkasovala nemalé finanční částky. [21]

#### 4.10.1 Balkánská stezka

Albánské organizované zločinné skupiny, od konce století ovládají geografickou oblast, pro kterou se zažil výraz „balkánská stezka“. Tato oblast má pašeráckou tradici, do 70. let 20. století tuto cestu využívali především turečtí a korsičtí podloudníci. Díky dynamickému vývoji oblasti v průběhu 90. let byla významná část ilegálního obchodu organizována etniky přímo ze zasažených válečných zón. Často tyto nelegální obchody probíhali pod přímým dohledem nejvyšších státních představitelů, kteří zisky z obchodů využívali k financování konfliktů.

Mezinárodní rozměr Balkánské stezce dává geografická poloha. V současné době představuje zdrojové, transitní i cílové území pro celou řadu komodit, včetně lidí. Stezka je lemována několika dopravními cestami a větví se do 3 různých směrů.

Severní cesta protíná Bulharsko a Rumunsko a směřuje dál na severovýchod Evropy. Centrální cesta vede přes Srbsko a Maďarsko do střední a západní Evropy. Jižní cesta propojuje severní a centrální cestu s Řeckem a Makedonií. [8]

#### 4.10.2 Albánské organizované skupiny

Výrazný rozvoj ilegálních skupin proběhl v 90. letech. Zásadní podíl na vzniku kriminálních skupin měl vývoj emancipace jednotlivých národů bývalé Jugoslávie.

V Albánii vznikly tyto skupiny ze dne na den, po zhroucení Hodžova režimu a zrušení páteře bezpečnostního aparátu. Vznikly z povstaleckých skupin, jejichž součástí byli i klasičtí recidivisté. Tyto skupiny až na výjimky nedisponovali nelegálně drženými zbraněmi, natož intelektuálním dědictvím.

Aktivní kriminální jednotky v současnosti tvoří gangy obsahující 20 až 30 osob, vedené mladými agresivními vůdci. Albánská mafie se silnou hierarchií neexistuje. [8]

### 4.10.3 Významné postavy Albánského zločinu

V 70. letech 20. století rodák z Velikeho Trnovacu Mehmed Ali Karakafa vedl první významné kriminální organizace zabývající se obchodem s heroinem na trase Turecko – Jugoslávie – Itálie. Vznikl zárodek budoucích albánsko – italských kriminálních vazeb.

Další významná jména jsou Alex Rudaj, Zenun Djukaj, Daut Kadriovski, Skender Fici, Xhevded Lika nebo Xhevded Mustafa, tyto zločinci prosluli především jako obchodníci s drogami na území USA a označujeme je jako průkopníky dnešní albánské drogové sítě v New Yorku. Za obchodníka s drogami je považován Naser Kelmendi, jedna z nejvýraznějších osob albánského podsvětí. Kelmendi žije v Bosně a Hercegovině, kde získal i občanství a odkud řídí své obchody. [8]

## 4.11 Příklady ilegálních aktivit

Albánští i kosovsko-albánští zločinci se zabývají téměř jakoukoli ekonomickou příležitostí. Z mnohých můžeme zmínit například obchod s drogami, lidmi, kradenými vozy, nebo zbraněmi.

### 4.11.1 Obchod s drogami

Albánie slouží jako překladiště jihoamerických drogových dodávek směrem do Evropy. Mezi nejvýraznější cesty pro heroin, kokain a marihuanu patří Skadarské jezero, spojující Albánii a Černou Horu.

### 4.11.2 Obchod s lidmi

Mezi nejcitlivější obchodní aktivitu v oblasti patří obchod s lidmi. Od roku 1991 odešlo do emigrace přes 600 tisíc obyvatel, což v praxi znamená 40% obyvatel mezi 19 a 40 lety. Nejvíce emigrantů se nachází v okolních státech. Řecko obsahuje 500 tisíc Albánců, v Itálii jich žije asi 250 tisíc, ti pro svůj přechod využívají především Otranský kanál a na něm působící organizované skupiny. Neměnným trendem se stal transport cizinců ze sousedních zemí přes Albánii a Itálii. Vedle Makedonie a Kosova je Albánie nechvalně proslulé cílové destinace pro obchodování s ženami a dětmi. Ženy jsou dováženy především z Rumunska a Moldavska, přičemž ze své země odjíždějí s vidinou zařízeného slušného zaměstnání v některé ze západoevropských krajin.

Zatím nejméně prozkoumaným odvětvím obchodu s lidmi je obchod s lidskými orgány. V roce 2010 bylo v Kosovu obviněno 7 osob ze zločinů, včetně obchodu s lidmi a s lidskými orgány. Mezi obviněnými je například respektovaný chirurg nebo úředník z ministerstva zdravotnictví. To jen dokazuje, jak je organizovaný zločin propleten do nejvyšších společenských sfér. [8]

#### **4.12 Budoucnost organizovaného zločinu**

Vývoj aktivit albánského organizovaného zločinu lze předpovídat dost neurčitě. Nejdůležitější faktor ale lze identifikovat snadno. Jsou jím socioekonomické a demografické podmínky, které v regionální konkurenci jsou tragické. Především bude záležet na vládních reformách a tvorbě nových institucí, které by měly organizovanému zločinu čelit. [8]

Albánský organizovaný zločin bezesporu vlastní významný potenciál k destabilizaci balkánského poloostrova, zejména v oblastech s vysokou koncentrací etnicky albánského obyvatelstva. Samotná Albánie bývá díky propojení politiky a OZ, téměř volným působením kriminálních skupin a ztrátou vládní kontroly nad částí svého území nazývána „Kolumbií Evropy“. OZ je také jedna z hlavních příčin, narušujících albánskou cestu k potenciálnímu členství v EU i jiných euroamerických strukturách. Nepříliš dávné události ukazují, že nestabilita v Albánii může velice rychle způsobit nestabilitu na celém Balkáně. [22]

#### **4.13 Extremismus v Albánii**

Za nejzávažnější bezpečnostní hrozby je třeba pokládat pravicový extremismus, etnicko-regionální extremismus a islámský extremismus. Všechny varianty extremismu jsou silně ovlivňovány historickými událostmi a procesy v regionu a celkovou politickou kulturou. Albánský extremismus je specifický paramilitárními jednotkami, či exilovými skupinami. I další projevy extremismu jsou nebezpečné, jako násilné demonstrace, nenávistná propaganda, apod. Tento fenomén je proto nezbytné sledovat a analyzovat.

##### **4.13.1 Pravicový extremismus**

Je charakteristický silným vlivem dědictví druhé světové války v balkánském prostoru. Projevují se i dopady válek v 90. letech. Historické kořeny mají i teritoriální nároky

vznášené krajní pravici. Projevuje se zejména v Srbsku, Chorvatsku a Kosovu. Albánie tímto typem není tolik poznamenána.

#### 4.13.2 Etnicko-regionální extremismus

Tento druh je úzce spjat s pravicovým extremismem a to hlavně v případě existence konceptu „Velkých států“ a značných žijících menšin v jiných zemích. Lze to formulovat, jako snahu o sjednocení celého národa. Na mysli máme hlavně koncepce Velké Srbsko, Velké Chorvatsko a Velká Albánie. Aktéry tohoto extremismu jsou především pobočky pravicových extremistických organizací s centrem činností v jiných zemích. Dále mezi aktéry zmiňovaného extremismu považujeme i paramilitární a guerillové skupiny, které působí na územích nárokovaných pro takzvanou Velkou Albánii.

- Albánská národní armáda – Paramilitární guerillová a teroristická organizace, usilující o vytvoření Velké Albánie. Ozbrojenými operacemi, se projevuje hlavně v Makedonii.
- Osvobozenecká armáda - Paramilitární guerillová a teroristická organizace, jejím hlavním zájmem je připojení oblasti Çamerie, patřící Řecku, k Velké Albánii.
- Fronta osvobození severního Epiru - Paramilitární teroristická organizace, která chce dosáhnout sjednocení severního Epiru v rámci Řecku, v současnosti leží jeho část na území Albánie.

#### 4.13.3 Islamismus

Islamismus je přítomen v části muslimské komunity. Existence komunity má kořeny v době, kdy byla Albánie součástí Osmanské říše. Tento druh extremismu se vyskytuje hlavně v Bosně a Hercegovině a Kosovu. I přes velkou většinu islámských věřících, Albánie není tímto typem extremismu výrazně poznamenána.

#### 4.13.4 Levicový extremismus

Projevuje se ve dvou základních podobách. V podobě komunismu a anarchismu. Obecně se komunistické hnutí snaží o mezinárodní spolupráci a otupení národnostních sporů. Anarchistické spektrum má v regionu určité historické tradice, ale nikdy nemělo výrazný politický vliv. Toto hnutí je v současnosti populární mezi částí mládeže. [8]

## 5 BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA V ALBÁNII

Za vlády Envera Hodži, hrozilo cestovatelům přijíždějícím do Albánie zabavení průvodců a stříhání vousů, či dlouhých vlasů přímo na hranicích. O bezpečnostní situaci země vypovídá i fakt, že Albánci rozkradli 750 tisíc útočných pušek AK-47 a to po zhroucení pyramidových her v roce 1996. [3]

Opatrnosti není nikdy nazbyt a to platí i při cestování po Albánii. Albánie bezpochyby patří mezi země se zvýšeným rizikem zločinu a vyšším výskytem nelegálně držených zbraní. [14]

Při cestách do Albánie je nezbytné vyvažovat zvědavost rozumnou opatrností.

### 5.1 Identifikace a popis rizik hrozící v turistům Albánii

#### 5.1.1 Živelné pohromy

- Zemětřesení - Albánie je území seizmicky poměrně aktivní, jedno z velkých zemětřesení zasáhlo zemi v roce 1979, kdy zůstalo přes 100 tisíc obyvatel bez střechy nad hlavou.
- Tsunami - V historii země byly zaznamenány pouze velmi malé vlny tsunami. Proto tato hrozba není příliš pravděpodobná.
- Zápavy - Tato živelná pohroma zasahuje Albánii poměrně často. Poslední záplavy v roce 2010 byly nejhorší v celé historii země.

#### 5.1.2 Hrozby od živočichů

- Toulaví psi - V zemi se potuluje až příliš mnoho toulavých psů, u kterých je velmi rozšířená vzteklina.
- Polodivocí psi - V přírodě se vyskytují v poměrně hojném počtu. Jsou to psi, kteří dříve hlídali stáda ovcí.
- Medvědi - Výskyt těchto medvědovitých šelem není příliš častý, ale v Albánských horách žijí.

### 5.1.3 Kriminální hrozby

- Organizovaný zločin - Návštěvníci a turisté se obvykle nestávají oběťmi organizovaného zločinu. Nicméně tento typ hrozby nese velmi vážné následky.
- Ozbrojené přepadení - Zločinecké gangy figurují podél silnic v odlehlých oblastech, na severu země a u hranic s Černou Horou, Kosovem a Makedonií.
- Sexuální kriminalita - Týká se zejména žen, které by měly být velmi opatrné, pokud cestují samotné.
- Krádež automobilu - Přicestovat vlastním automobilem je velmi riskantní, z důvodu častých krádeží automobilů.
- Platba platební kartou - Tento druh platby je v dnešní době oblíbený, ale s tím spojené podvody jsou v Albánii na denním pořádku, zvláště u pochybných prodejců.
- Kapesní krádeže a krádeže zavazadel - Kapsáři a zloději zavazadel působí zejména v přelidněných oblastech a v městských autobusech.
- Krádeže cestovních pasů - Není to nic neobvyklého, jsou na denním pořádku. Žádané jsou hlavně krádeže cestovních dokladů obyvatel Evropské Unie.
- Hrozba spojená s výměnou peněz - Hrozba bude vždy, pokud si peníze nebudeme měnit v bance. To ale v Albánii představuje neobvyklou směnu finanční hotovosti.

### 5.1.4 Terorismus

Dle zprávy albánské vlády o implementaci Rezoluce 1373 RB OSN, vztahující se k boji proti terorismu, nepředstavuje domácí či mezinárodní terorismus pro Albánii žádné potenciální nebezpečí. Lze jen velmi těžko posoudit, do jaké míry mohou teroristické organizace využívat území Albánie. Vzhledem k obrovské kriminalitě, napojení na mezinárodní zločineckou síť, neexistenci právního státu se Albánie jeví jako ideální stát pro jednotlivé teroristické buňky. Informace srbské vlády o výcvikových střediscích pro islámské teroristy na území Albánie jsou stěží verifikovatelné a jiné zdroje se touto oblastí detailně nezabývají.

### 5.1.5 Náboženské hrozby

Ačkoliv se dle statistik 70 % Albánců v Albánii hlásí k Islámu, jejich postoj k náboženství je tradičně odměřený a konfesijní tolerance velmi vysoká.

### 5.1.6 Korupce

Tento neblahý společenský jev se v Albánii hojně vyskytuje. Turisté se mohou setkat se zkorumpovanými policisty, kteří se z nich pokoušejí tahat peníze, pod záštitou nedostačujících dokladů, či povolení.

### 5.1.7 Hrozby spojené s cestováním automobilem

Řízení je nebezpečné díky špatně udržovaným komunikacím. Silnice jsou ve špatném stavu, plné výmolů a je zde nedostatek pouličního osvětlení. Po komunikacích se pohybují neosvětlená vozidla, dobytek, vyskytuje se zde nedostatečné dopravní značení a to zejména na vedlejších silnicích. Je třeba zmínit také místní řidiče, kteří se na silnicích chovají nepředvídatelně. Počet dopravních nehod patří mezi nejvyšší v Evropě a Albánie drží také primát v počtu smrtelných nehod na obyvatele.

### 5.1.8 Zaminované území

U severní hranice s Kosovem se stále vyskytují neodminovaná částí území.

### 5.1.9 Hrozby spojené s konzumací

- Konzumace vody - Voda z vodovodu je obvykle chlorovaná, ale může způsobit mírné žaludeční potíže, mimo hlavních městských oblastí, by měla být voda považována za potenciálně kontaminovanou.
- Konzumace potravin - Mléko je pasterizované a mléčné výrobky jsou bezpečné pro lidskou spotřebu, místní maso, drůbež, mořské plody, ovoce a zelenina jsou obecně považované za bezpečné.

## 5.2 Analýza rizik

V analýze rizik zohledňujeme typ vybraného zájezdu. Zda-li se jedná o pobytový zájezd, poznávací zájezd nebo zájezd samostatného cestovatele. Jedná se o tři druhy nejčastějších zájezdů. Každý ze zmíněných typů zájezdů skýtá specifická rizika. Naopak rizika, která mohou být výraznější pro jeden typ, nemusí znamenat hrozbu pro jiný.

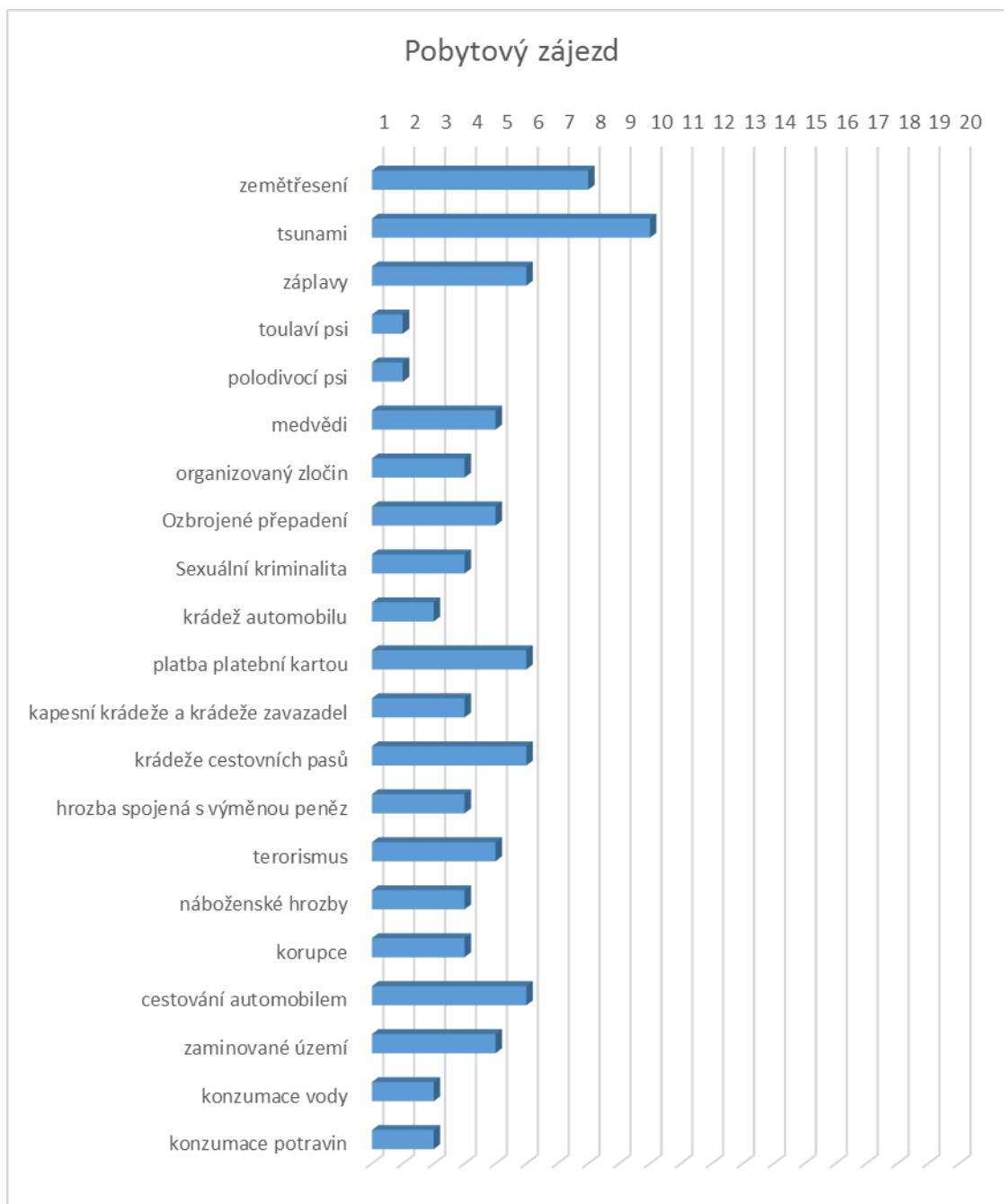
Tabulka 7. Aplikace metodiky – Pobytový zájezd.

RIZIKO - VYHODNOCENÍ			
POBYTOVÝ ZÁJEZD			
HROZBA	ÚROVEŇ - PRAVDĚPODOBNOST	ÚROVEŇ - VÝZNAMNOST	MÍRA HROZBY
Zemětřesení	2	4	8
Tsunami	2	5	10
Záplavy	2	3	6
Toulaví psi	1	2	2
Polodivocí psi	1	2	2
Medvědi	1	5	5
Organizovaný zločin	1	4	4
Ozbrojené přepadení	1	5	5
Sexuální kriminalita	1	4	4
Krádež automobilu	1	3	3
Platba platební kartou	2	3	6
Kapesní krádeže a krádeže zavazadel	2	2	4
Krádeže cestovních pasů	2	3	6
Hrozba spojená s výměnou peněz	2	2	4
Terorismus	1	5	5
Náboženské hrozby	1	4	4
Korupce	2	2	4
Cestování automobilem	2	3	6
Zaminované území	1	5	5
Konzumace vody	1	3	3
Konzumace potravin	1	3	3

Pobytový turistický zájezd neskýtá nějaká vážná rizika. Dopravu zajišťuje CK, stejně jako ubytování v hotelovém komplexu, kde turisté tráví převážné množství času. Českých cestovních kanceláří, které tento druh zájezdu nabízí je celá řada. Oslovili jsme několik



z nich s otázkou bezpečnosti turistů a všechny odpověděli, že turistům žádné významná bezpečnostní rizika nehrozí. Turisty patřící do této skupiny láká hlavně cenová dostupnost pobytového zájezdu v Albánii, krásné a čisté moře a nízký počet turistů v oblasti. Jako nejméně hrozba nám vyšla z analýzy hrozba tsunami. Je to dáno tím, že u tohoto typu zájezdu turisté budou trávit největší množství času u moře a jak je známo Albánie je poměrně seismicky aktivní zemí.

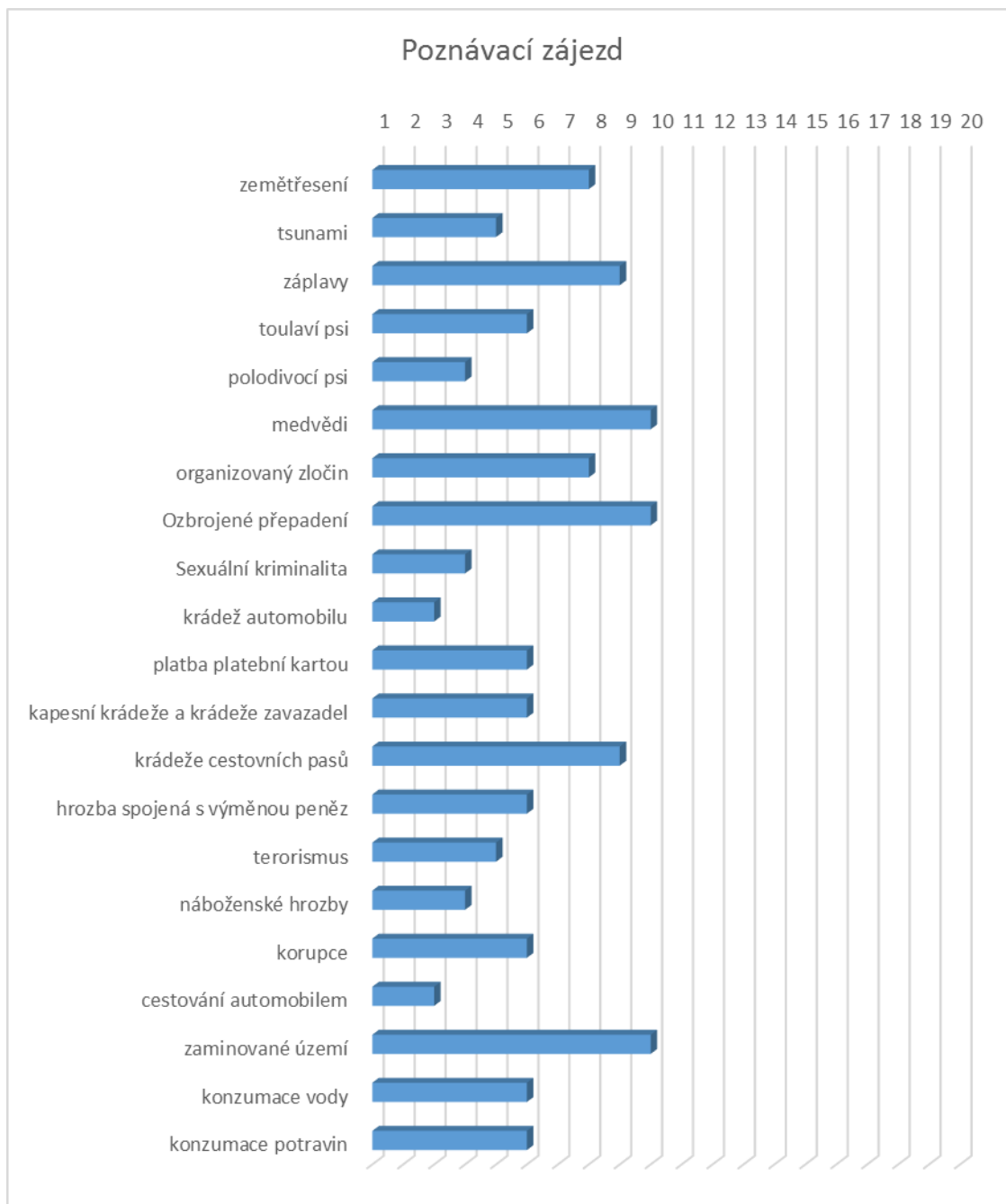


Graf 2. Grafické vyhodnocení – Pobytový zájezd.

Tabulka 8. Aplikace metodiky – Poznávací zájezd.

RIZIKO - VYHODNOCENÍ			
POZNÁVACÍ ZÁJEZD			
HROZBA	ÚROVEŇ - PRAVDĚPODOBNOST	ÚROVEŇ - VÝZNAMNOST	MÍRA HROZBY
Zemětřesení	2	4	8
Tsunami	1	5	5
Záplavy	3	3	9
Toulaví psi	3	2	6
Polodivocí psi	2	2	4
Medvědi	2	5	10
Organizovaný zločin	2	4	8
Ozbrojené přepadení	2	5	10
Sexuální kriminalita	1	4	4
Krádež automobilu	1	3	3
Platba platební kartou	2	3	6
Kapesní krádeže a krádeže zavazadel	3	2	6
Krádeže cestovních pasů	3	3	9
Hrozba spojená s výměnou peněz	3	2	6
Terorismus	1	5	5
Náboženské hrozby	1	4	4
Korupce	3	2	6
Cestování automobilem	1	3	3
Zaminované území	2	5	10
Konzumace vody	2	3	6
Konzumace potravin	2	3	6

Poznávací turistický zájezd nějaké rizika již skýtá. U tohoto typu turisté ve větší skupince cestují napříč územím dané země a poznávají přírodní i kulturní dědictví. Hrozby jsou hlavně v horách, ale CK které zájezdy organizují mají zkušenosti s předcházením rizik. Jako nejzávažnější rizika se ukazuje setkání s medvědem, ozbrojené přepadení a zaminované území. Je to dáno zejména tím, že tento typ zájezdu pravděpodobně zavítá i na sever země, kde výskyt těchto hrozeb je podstatně vyšší.

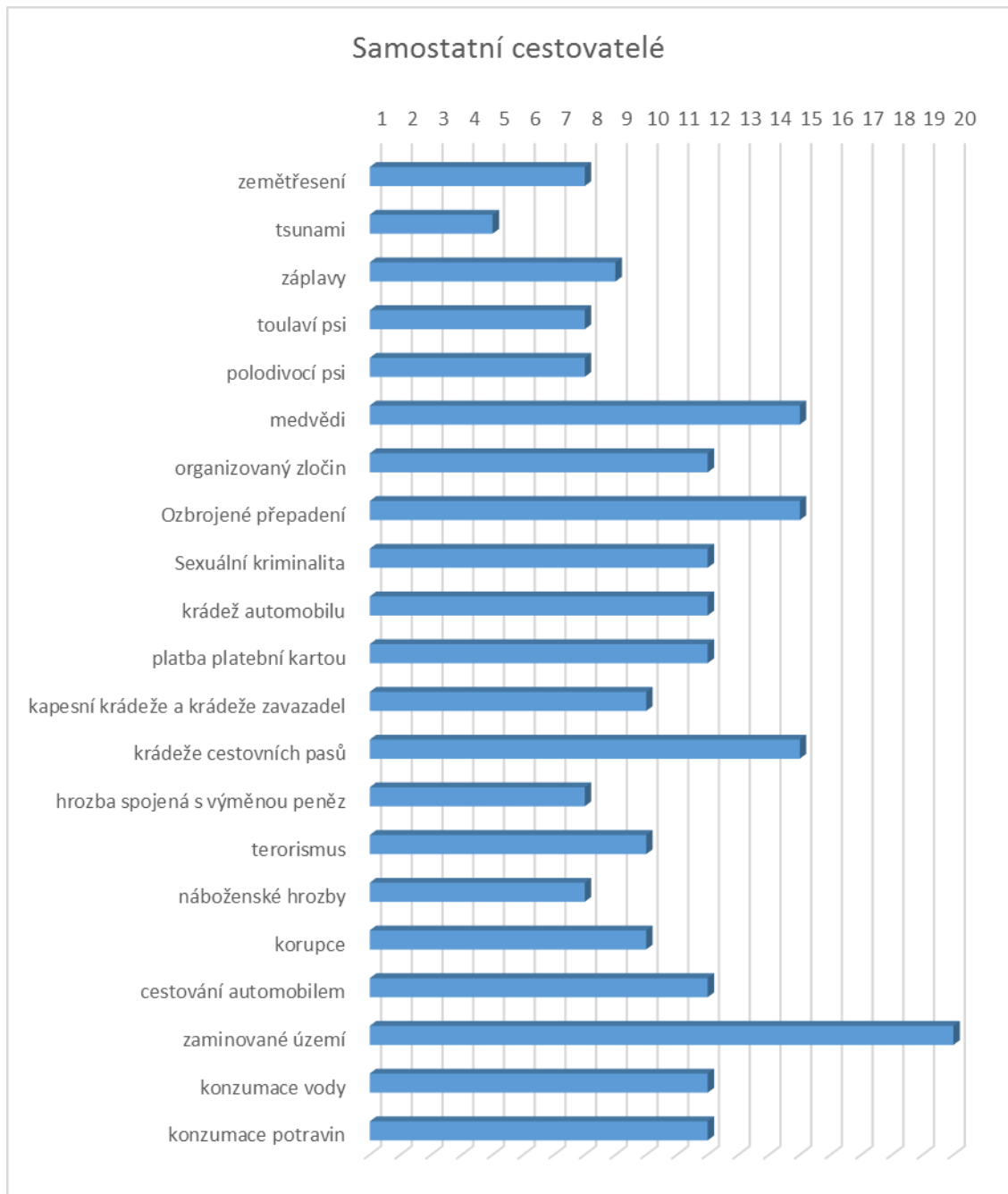


Graf 3. Grafické vyhodnocení – Poznávací zájezd.

Tabulka 9. Aplikace metodiky – Samostatní cestovatelé.

RIZIKO - VYHODNOCENÍ			
SAMOSTATNÍ CESTOVATELÉ			
HROZBA	ÚROVEŇ - PRAVDĚPODOBNOST	ÚROVEŇ - VÝZNAMNOST	MÍRA HROZBY
Zemětřesení	2	4	8
Tsunami	1	5	5
Záplavy	3	3	9
Toulaví psi	4	2	8
Polodivocí psi	4	2	8
Medvědi	3	5	15
Organizovaný zločin	3	4	12
Ozbrojené přepadení	3	5	15
Sexuální kriminalita	3	4	12
Krádež automobilu	4	3	12
Platba platební kartou	4	3	12
Kapesní krádeže a krádeže zavazadel	5	2	10
Krádeže cestovních pasů	5	3	15
Hrozba spojená s výměnou peněz	4	2	8
Terorismus	2	5	10
Náboženské hrozby	2	4	8
Korupce	5	2	10
Cestování automobilem	4	3	12
Zaminované území	4	5	20
Konzumace vody	4	3	12
Konzumace potravin	4	3	12

Každý samostatný cestovatel je svým způsobem dobrodruh a na možné rizika nahlíží jinak než turista, který chce strávit dovolenou u moře. Právě možnost dobrodružství táhne do Albánie tyto „baťůžkáře“ a vyšší míra nějaké hrozby je spíše lákadlem, nežli odstrašujícím aspektem. Tito lidé mají posunutou míru přijatelného rizika trochu dále. Rizik, která jim hrozí, je poměrně mnoho. Jako nejzávažnější se ukazuje riziko setkání s medvědem, ozbrojené přepadení, krádež cestovního dokladu a možnost vstupu na zaminované území. Tento výsledek je dán tím, že samostatný cestovatel se bude pohybovat převážně po horách, kde hrozí tato rizika. Téměř všechna tato rizika mohou být eliminována přítomností místního průvodce, který zná místní zvyklosti a hlavně prostředí.



*Graf 4. Grafické vyhodnocení – Samostatní cestovatelé.*

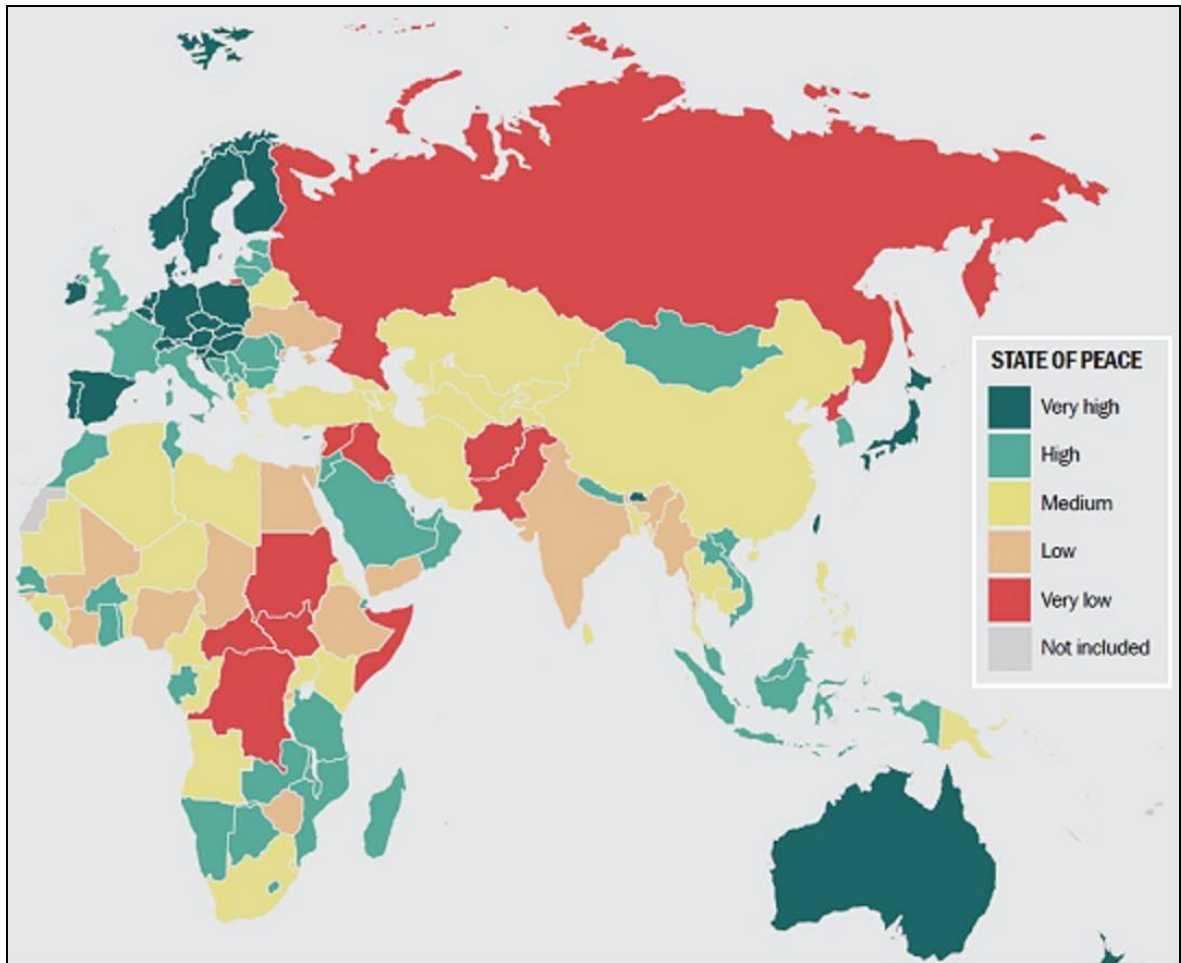
### 5.3 SWOT analýza turistické destinace Albánie

Tabulka 10. SWOT analýza Albánie.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> <li>• výhodná geografická poloha Albánie</li> <li>• velmi dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu (západní pobřeží omývá Jadranské moře a jihozápadní Jónské moře, příroda, hory, kulturně-historické památky)</li> <li>• nevyskytuje se masový turismus</li> <li>• náboženská tolerance</li> <li>• cenová dostupnost oproti jiným přímořským státům</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• dopravní infrastruktura</li> <li>• vysoká úroveň korupce</li> <li>• nízká životní úroveň velké části populace</li> <li>• vysoká míra nezaměstnanosti</li> <li>• velký výskyt nelegálně držných zbraní</li> <li>• vysoká míra kriminality</li> <li>• nízká gramotnost obyvatelstva</li> <li>• mimo velká města nedostatečná zdravotní péče</li> <li>• problémy s dovozem kradených automobilů</li> <li>• vysoká úroveň dopravních nehod</li> </ul>
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> <li>• investiční příležitosti</li> <li>• zvýšení propagace Albánie</li> <li>• legislativní podpora turismu</li> <li>• zvýšení propagace Albánie</li> <li>• legislativní podpora turismu</li> <li>• vybudování kvalitní infrastruktury</li> <li>• investice do vzdělání</li> <li>• příliv zahraničních investorů</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• přírodní katastrofy</li> <li>• loupežné přepadení</li> <li>• organizovaný zločin</li> <li>• loupežné přepadení</li> <li>• kapesní krádeže</li> <li>• korupce</li> <li>• možná destabilizace země organizovanými skupinami</li> </ul>

## 5.4 Hodnocení bezpečnosti dle světového indexu míru

Světový index míru je první vytvořený index, který se věnuje tématu míru a posuzuje faktory, které mír ovlivňují. Index vyvíjí a každoročně sestavuje australská nevládní organizace Institut ekonomiky a míru, ve spolupráci s týmem akademiků a expertů v oblasti míru. [29]



Obrázek 4. Mapa Světový index míru 2014

Hodnotí se kritéria jako například počty vražd, vězňů, vztahy se sousedními státy, politická stabilita, případná teroristická aktivita a mnohé další. Čím více bodů daný stát získá, tím je jeho pozice v indexu horší. [30]

Tabulka 11. Global Peace Index 2014.

<b>Global Peace Index 2014</b>		
Porovnávané státy	ČR	Albánie
1. Úroveň kriminality vnímané ve společnosti	1,0	3,0
2. Počet ochranných složek a policistů	2,0	2,0
3. Počet zabití	1,0	2,0
4. Počet vězňů	1,5	1,5
5. Přístup k ručním a lehkým zbraním	1,0	4,0
6. Úroveň organizovaného vnitřního konfliktu	2,0	1,0
7. Pravděpodobnost násilné demonstrace	2,0	3,5
8. Úroveň násilné kriminality	2,0	3,0
9. Politická nestabilita	1,3	3,3
10. Úroveň politického teroru	1,0	2,0
11. Objem dovozu zbraní	1,0	1,0
12. Teroristická aktivita	1,0	1,0
13. Počet usmrcených lidí z vnitřního konfliktu	1,0	1,0
14. Výdaje na vojenský sektor	1,3	1,4
15. Počet zaměstnanců ozbrojených složek	1,0	1,0
16. Výdaje na mírové mise OSN	1,2	2,6
17. Průměrný počet nukleárních a těžkých zbraní	1,1	1,0
18. Vývoz zbraní	1,0	1,0
19. Počet vystěhovaných lidí z vnějšího konfliktu	1,0	1,0
20. Vztahy se sousedními zeměmi	1,0	2,0
21. Válečný konflikt	3,0	3,0
22. Počet usmrcených lidí z vnějšího konfliktu	1,0	1,0
Míra indexu / pořadí ze všech zemí v indexu	1,381 / 11	1,939 / 65



## ZÁVĚR

Albánie je nádhernou kulturní a historickou zemí, která nabízí množství rozmanitých příležitostí jak strávit dovolenou. Albánie zatím není tolik poznamenána cestovním ruchem, což je zapříčiněno nedůvěrou turistů v bezpečnostní situaci v zemi.

Hlavním cílem této práce byla objektivní analýza rizik hrozící turistům. Data byla čerpána z dostupných zdrojů. V první části této práce byly definovány základní pojmy analýzy rizik a cestovního ruchu. Ve druhé, praktické části, byla představena destinace Albánie. Dále pak byla identifikována možná rizika hrozící běžným turistům a provedena analýza.

Výsledkem této analýzy bylo zjištění, že Albánie na Evropské poměry zcela bezpečnou destinací není a to zejména pro samostatné cestovatele. I když se bezpečnostní situace za posledních 10 let zlepšila, stále nedosahuje evropských standardů. Veřejně známý příběh třech českých studentů toto tvrzení jen dokládá.

V srpnu roku 2001 zmizeli tři čeští studenti. Cestovali z Prahy přes Budapešť do Albánie. Chtěli poznat severní Albánské hory a obyvatele části této země. Dle tamních úřadů cestovatelé vstoupili do země 7. srpna 2001. Poslední jejich výskyt byl zaznamenán v severních horách Albánie. Policie pohřešované začala hledat až poté, co jim vypršely albánské víza a to bylo asi měsíc po jejich zmizení. Rodiny a přátelé se vydali hledat do Albánie na vlastní pěst, ale výsledek to nepřineslo žádný. Albánská policie vypsalala odměnu 40 tisíc amerických dolarů za informace vedoucí k nalezení třech mladých Čechů. Jenže nikdo potřebné informace nesdělil. Je to již 14 let, od doby kdy zmizeli. Podle původní domněnky, se měli stát oběťmi obchodování s orgány. Toto podezření však nikdy nebylo dokázáno. Nebyly nalezeny žádné stopy, ani těla. Z dosavadního vyšetřování vyplývá, že Češi byli zřejmě přepadeni. Můžeme tedy pouze spekulovat, co se tehdy stalo a jaký byl osud těchto cestovatelů.

I přes tento smutný příběh zcela jistě Albánie neunikne zájmu dobrodružných cestovatelů. Pokud se rozhodnou navštívit Albánii, měli by dbát doporučení ohledně bezpečnosti. Musí dodržovat běžná bezpečnostní opatření. Při cestách do odlehlých oblastí je doporučeno informovat o plánované trase a časovém harmonogramu konzulární úsek velvyslanectví ČR v Tiraně. Také se doporučuje registrace v systému DROZD. Tento systém umožňuje mimo jiné, v případě jakékoli hrozby či mimořádné situace informovat turisty na albánském území hromadnou sms zprávou. Velvyslanectví rovněž sleduje a analyzuje

rizika (lokální záplavy, demonstrace s potenciálně neklidným průběhem atd.) a v případě nutnosti umístí upozornění nebo doporučení na webové stránky ministerstva zahraničních věcí a stránky velvyslanectví.

Ve světovém indexu míru 2014 se Albánie pohybuje na 65. místě ze 162 zařazených zemí světa. Pro představu, na 64. místě je Kosovo, na 66. Madagaskar a na 67. místě se ocitá Sierra Leone.

Dle českého konzula v Tiraně se bezpečnostní situace rok od roku zlepšuje a česká ambasáda eviduje méně a méně incidentů či krádeží spáchaných na českých turistech. Za největší riziko konzul považuje přecenění sil turistů při přechodech Albánských alp na severu a severovýchodu země, kdy se leckdy turisté vypravují na náročné horské přechody bez patřičného vybavení a vědomě opouštějí doporučené trasy. Každý rok se několik takových incidentů odehraje.

Navštívit Albánii jako účastník pobytového, či poznávacího zájezdu takové rizika neskýtá. Představa prázdných pláží, čistého moře a přívětivých cen je dost lákavá a hrozící rizika těmto typům turistů nejsou neobvykle vysoká.

**SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**

- [1] ŠEFČÍK, Vladimír. *Analýza rizik*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 98 s. ISBN 978-807-3186-968.
- [2] HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy*. 2. upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011, 216 s. ISBN 978-80-7373-107-6.
- [3] GEHINOVÁ, B. *Geografie cestovního ruchu: vymezení teritoriálních forem cestovního ruchu a hodnocení jejich funkcí v území*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2008, 83 s. ISBN 978-8073941-420.
- [3] MAREŠ, Miroslav, ed. *Bezpečnost v oblasti západního Balkánu z pohledu ČR*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. 74 s. Sborníky; sv. 51. ISBN 978-80-210-5593-3.
- [4] NÁPLAVA, Miroslav a Petr HORKÝ. *Albánie: krása se špatnou pověstí*. 1. vyd. Brno: Jota, 2012, 341 s. Cestopisy (Jota). ISBN 978-807-2178-346.
- [5] BRYN, Thomas, Kate GALBRAITH, Mark HONAN, Patric HONAN, Ketii JAPARIDZE, Jeanne OLIVER a David ROWSON. *Jadranské pobřeží*. První české vydání. Jana PAKÁRKOVÁ, Lenka VACINOVÁ, Vít ZELINKA, Nora ZOTHOVÁ. Czech edition © Svojtka & Co., 2001. 218 s. ISBN 80-7237-414-1.
- [6] HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. 4., upr. vyd. Praha: Idea servis, 2002. 167 s. ISBN 80-85970-36-8
- [7] DROBNÁ, Daniela a Eva MORÁVKOVÁ. *Cestovní ruch: pro střední školy a pro veřejnost*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2010, 200 s. ISBN 978-80-7373-079-6.
- [8] FRANKE, Antonín a Eva MORÁVKOVÁ. *Statistiky cestovního ruchu: pro střední školy a pro veřejnost*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, x, 230 s. ISBN 978-80-7357-717-9.
- [9] PALATKOVÁ, Monika a Eva MORÁVKOVÁ. *Mezinárodní cestovní ruch: analýza pozice turismu ve světové ekonomice: význam turismu v mezinárodních ekonomických vztazích: evropská integrace a mezinárodní turismus*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 221 s. ISBN 978-80-247-3750-8.

- [10] PALATKOVÁ, Monika a Eva MORÁVKOVÁ. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, 341 s. ISBN 80-247-1014-5.
- [11] *Albánie*. Ministerstvo zahraničních věcí ČR. © 2014 [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: [http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie\\_statu/evropa/albanie/cestovani/index.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/albanie/cestovani/index.html)
- [12] Cestománie, Albánie – Pod křídly orlů, TV, ČT1, 2001. Dostupné také z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1095875447-cestomanie/201323232400023-albanie-pod-kridly-orlu/>
- [13] *Penize*. [online]. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/kurzy-men/6523-albansky-lek>
- [14] Business info. In: [online]. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/albanie-ekonomicka-charakteristika-zeme-17813.html#sec2>
- [15] *Business info*. In: [online]. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/albanie-zakladni-informace-o-teritoriu-17810.html>
- [16] *Icestovani*. In: [online]. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://www.icestovani.cz/main.php?ID=62>
- [17] *Novinky*. In: [online]. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/cestovani/171829-do-albanie-za-tajemnou-exotikou-cestuji-prevazne-dobrodruzi.html>
- [18] *Žlutý anděl*. In: [online]. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://www.uamk.cz/informace-pro-motoristy/turisticke-informace-zeme/details/1/2/turistick%C3%A9-informace-alb%C3%A1nie>
- [19] *Dovolená u moře*. In: [online]. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://www.dovolena-umore.com/albanie>
- [20] *Cestovní tipy*. In: [online]. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://cestovnitipy.cz/na-cundr-po-albanii-si-pribalte-peprak/>

- [21] *Global politics*. In: [online]. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/albansky-zlocin>
- [22] *Sto plus jednička*. In: [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/albanie-korupce-pyramidy>
- [23] *Albánie světadily*. In: [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z: <http://albanie.svetadily.cz/clanky/Albanie-na-navsteve-v-zemi-orlu>
- [24] *Nové služby*. In: [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z: <http://www.novesluzby.cz/pruvodce-cestovanim.208/albanie-turisticke-informace.21709.html>
- [25] HOLÁ, Tereza. Albánský organizovaný zločin v ČR [online]. 2008 [cit. 2014-05-03]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Tomáš Šmíd. Dostupné z: <[http://is.muni.cz/th/143635/fss\\_b/](http://is.muni.cz/th/143635/fss_b/)>.
- [26] STOJAROVÁ, Věra. Současné bezpečnostní hrozby západního Balkánu. Kritická analýza konceptu bezpečnosti Kodaňské školy. [online]. 2006 [cit. 2014-05-03]. Disertační práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Jan Holzer. Dostupné z: <[http://is.muni.cz/th/82653/fss\\_d/](http://is.muni.cz/th/82653/fss_d/)>.
- [27] *Global peace index*. In: [online]. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#page/indexes/global-peace-index/2014/ALB/OVER>
- [28] *Global peace index*. In: [online]. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://economicsandpeace.org/research/iep-indices-data/global-peace-index>
- [29] *UNWTO*. In: [online]. [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.e-unwto.org/content/j3h411/fulltext?p=23e0c82977d9414895d477c1559ef9a7&pi=0#section=1190806&page=22&locus=30>
- [30] *Czech tourism*. In: [online]. [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: [https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=7&cad=rja&uact=8&ved=0CEMQFjAG&url=http%3A%2F%2Fvyzkumy.czechtourism.cz%2Fdownload.php%3Ftype%3Danalyzy%26file%3D0604.pdf&ei=euhFVeegJ8e\\_ygPc3](https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=7&cad=rja&uact=8&ved=0CEMQFjAG&url=http%3A%2F%2Fvyzkumy.czechtourism.cz%2Fdownload.php%3Ftype%3Danalyzy%26file%3D0604.pdf&ei=euhFVeegJ8e_ygPc3)

4CABw&usg=AFQjCNFbvAAhZUCDSZoo4RkA8gyUV0-  
RPw&sig2=BoHmmsvAI4ClhSZmlXlpNw

- [31] *10 nejnebezpečnějších zemí dle indexu světového míru*. In: [online]. [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://jentop10.cz/10-nejnebezpecnejsich-zemi-dle-indexu-svetoveho-miru/>

**SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK**

AR	Analýza rizik.
CK	Cestovní kancelář.
HDP	Hrubý domácí produkt.
ČR	Česká republika.
GPI	Global peace index (světový index míru).
EU	Evropská unie.
UNWTO	United Nations World Tourism Organisation (světová organizace cestovního ruchu).
OSN	Organizace spojených národů.
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance).
OZ	Organizovaný zločin.
DROZD	Dobrovolná registrace občanů ČR při cestách do zahraničí.
€	Platební měna euro.

**SEZNAM OBRÁZKŮ**

Obrázek 1. Cestovní ruch.....	19
Obrázek 2. Mapa západního Balkánu. ....	28
Obrázek 3. Mapa Kosovo a Preševské údolí. ....	<b>Chyba! Záložka není definována.</b>
Obrázek 4. Mapa Albánie. ....	30
Obrázek 5. Mapa Světový index míru 2014 .....	54



**SEZNAM GRAFŮ**

Graf 1. Náboženské vyznání .....	36
Graf 2. Grafické vyhodnocení – Pobytový zájezd. ....	48
Graf 3. Grafické vyhodnocení – Poznávací zájezd. ....	50
Graf 4. Grafické vyhodnocení – Poznávací zájezd. ....	52

**SEZNAM TABULEK**

Tabulka 1. AR – Pravděpodobnost výskytu.....	16
Tabulka 2. AR – Významnost vlivu. ....	17
Tabulka 3. AR – Vyhodnocení. ....	17
Tabulka 4. AR – Barevné vyhodnocení. ....	17
Tabulka 5. Ekonomické údaje.....	37
Tabulka 6. Počet turistů přijíždějících do Albánie. ....	38
Tabulka 7. Aplikace metodiky – Pobytový zájezd.....	47
Tabulka 8. Aplikace metodiky – Poznávací zájezd. ....	49
Tabulka 9. Aplikace metodiky – Samostatní cestovatelé. ....	51
Tabulka 10. Global Peace Index 2014. ....	55

## SEZNAM PŘÍLOH

## **PŘÍLOHA P I: NÁZEV PŘÍLOHY**